

MAGYARORSZÁG KORMÁNYA

MAGYARORSZÁG
2019. ÉVI NEMZETI REFORM PROGRAMJA

2019. április

Tartalom

1.	Bevezető.....	3
1.1.	A makrogazdasági egyensúly alakulása Magyarországon az európai szemeszter kezdetétől	4
1.2.	Az Európa 2020 stratégia 10 éve az EU-ban és Magyarországon.....	5
2.	Középtávú makrogazdasági kitekintés	11
2.1.	A makrogazdasági környezet alakulása	11
2.2.	A gazdaságpolitikai intézkedések makrogazdasági hatása.....	13
2.3.	A középtávú költségvetési cél elérése	14
3.	Magyarország fenntartható növekedését támogató lépések	15
3.1.	Versenyképes üzleti környezet megteremtése	15
3.1.1.	A növekedést támogató adórendszer	16
3.1.2.	A vállalkozások termelékenységének ösztönzése	17
3.1.3.	Egyszerűbb kormányzati ügyintézés, hatékonyabb állami működés	19
3.2.	Humán erőforrásokat fejlesztő programok.....	21
3.2.1.	A foglalkoztatás növelése, a munkaerőpiac hatékonyságának növelése.....	22
3.2.2.	A minőségi oktatás erősítése.....	23
3.2.3.	Az egészségügyi ellátórendszer fejlesztése	25
4.	Európa 2020 célok teljesítése.....	27
4.1.	A foglalkoztatás bővítése.....	27
4.1.1.	Képzett munkaerő biztosítása	28
4.2.	A kutatás-fejlesztés és az innováció súlyának növelése	29
4.3.	Energiatermelés és energiafelhasználás átalakítása	31
4.4.	Az oktatás eredményességének megerősítése	33
4.5.	A szegénység csökkentése.....	36
5.	2014-2020-as időszak európai uniós forrásainak felhasználása	38
5.1.	Európa 2020	38
5.2.	Országspecifikus ajánlások	39
6.	A társadalmi partnerek bevonása	40
	Rövidítésjegyzék	43

1. BEVEZETŐ

Magyarország és az Európai Unió közös célja, hogy világ legversenyképesebb régiója legyen, ahol a gazdasági növekedés inkluzív, fenntartható és intelligens. Az európai szemeszter a megerősített közös gazdasági kormányzás kulcseleme, célja az Unió erősebb gazdaságpolitikai koordinációja. Az elmúlt évek gyakorlatának megfelelően valamennyi tagállam április közepén Nemzeti Reform Programot nyújt be, ahol a tagállamok bemutatják az Európai Tanács által részükre megfogalmazott országspecifikus ajánlások nyomán tett lépéseiket, valamint az Európa 2020 Stratégia végrehajtása érdekében megfogalmazott, kiemelt célkitűzések megvalósítását szolgáló intézkedéseiket. Ez utóbbi átfogó stratégia lassan a végéhez közeledik, ezért a 2019. évi Nemzeti Reform Program tartalmaz egy átfogó, rövid értékelést uniós és elsősorban magyarországi összevetésben 10 éves távlatban.

Magyarország tapasztalataiból is kiindulva a sikeres felzárkózás alapja a makrogazdasági stabilitás. Magyarország a válságkezelő, majd stabilizáló intézkedéseknek köszönhetően sikeres, fenntartható növekedési pályára lépett. Magyarország GDP-je az elmúlt öt évben átlag 3,8%-kal nőtt. A növekedés egyik fő forrása a beruházások dinamikus bővülése volt: a beruházási ráta a rendszerváltás óta a legmagasabb, 25,5% volt 2018-ban, ezzel is erősítve hazánk sikeres konvergenciáját. Versenyképességünk szempontjából különösen fontos, hogy e gyors növekedés a külső és belső egyensúly fenntartása mellett ment végbe. Az államadósság a 2010 közepi 83,5%-os GDP-arányos rekordszintről 2018 végére 70,8%-ra csökkent; 2010 óta a folyó fizetési mérleg is folyamatosan pozitív, átlagosan 2,3% volt a GDP arányában. A fegyelmezett gazdálkodás 2018-ban is folytatódott, az államháztartás hiánya a GDP 2,2%-a volt. A stabil növekedést támogatja a hazai munkaerőpiac is, hiszen a foglalkoztatottak száma 2019 elején közel 4,5 millió fő volt, mintegy 800 ezer fővel több, mint 2010-ben.

A konvergencia folytatásához azonban elengedhetetlen a vállalkozások megerősítése, a beruházások fenntartása és a tőkefelhalmozás folytatása, mind a fizikai infrastruktúrában, mind a humán tőkében. Valamint olyan szakpolitikákra van szükség, amelyek segítik a vállalkozások termelékenységének növekedését, a nemzetközi versenyképességünk javulását, valamint az új technológiák adaptációját, sőt, hazai fejlesztését is. Egyúttal tekintettel kell lennünk arra, hogy a jóléti rendszer fenntartása egyre komolyabb kihívásokat jelent, ezért Magyarország számára kiemelt cél a teljes foglalkoztatás elérése és a gyermekvállalás támogatása, ami szintén támogatja a versenyképesség növelését megalapozó célokat.

Magyarország elkötelezett a közös célok elérése mellett, ezért az elmúlt évek gyakorlatának megfelelően a 2019-es Nemzeti Reform Programban széles körűen bemutatjuk azon fő intézkedéseket, amik mind az európai célokat, mind Magyarország hosszú távú jövőjét segítik: a versenyképességet támogató, üzleti környezetet javító, valamint a humán tőke megerősítését szolgáló lépéseket: a munkahelyteremtést, az esélyteremtő oktatást és a társadalmi felzárkózást elősegítő intézkedéseket. A 2019. évi Nemzeti Reformprogramban az egyes kiemelt szakpolitikai intézkedések bemutatásakor arra is törekedtünk, hogy bemutassuk a különböző intézkedések kapcsolódását a fő stratégiai célkitűzésekhez, valamint az eddigiekben elért, illetve az új intézkedésektől elvárt eredményeket. A Nemzeti Reform Program a szokásoknak megfelelően a Konvergencia Programmal együtt került kialakításra, a kapcsolódó fejezetek kölcsönös keresztivatkozást tartalmaznak.

1.1. A makrogazdasági egyensúly alakulása Magyarországon az európai szemeszter kezdetétől

A 2002 utáni időszakban fokozódó külső és belső egyensúlytalanság jellemezte Magyarországot. A magas államháztartási hiány miatt 2004-től túlzothiany-eljárás volt hazánkkal szemben, a magas szintű eladósodottság, nagyrészt külföldi devizában, pedig a lakosság jelentős részét komoly bajba sodorta. A világgazdasági folyamatok, a svájci tartalékvaluta iránti kereslet megugrása felkészületlenül érte a magyar háztartásokat a válság idején, több százezer magyar ember otthona került veszélybe. Az új kormánynak gyorsan kellett beavatkoznia az államháztartás konszolidálása és a devizahitel-probléma megoldása érdekében. A helyzet kezelésére olyan megoldást kellett kidolgozni, mely szélesebb körű teherviseléssel minden fél számára elviselhetővé tette a válságkezelést. Két elvárás volt a Kormánnyal szemben: kiszámítható közép- és hosszú távú stratégiák mentén haladjon, ugyanakkor képes legyen gyorsan és rugalmasan reagálni az új kihívásokra.

A makrogazdasági versenyképesség terén a kormányváltás óta megtett strukturális intézkedések, valamint a külső és belső egyensúly megteremtése után, az államháztartás sikeres konszolidálásának eredményeként 2013-ban növekedési fordulat következett be Magyarországon, a gazdaság azóta stabil, fenntartható, kiegyensúlyozott pályán bővül. Magyarország GDP-bővülési üteme 2013 óta minden évben az Európai Unió átlaga felett alakult, sőt 2014-ben és 2018-ban az egyik leggyorsabban növekvő gazdaság volt. Magyarország GDP-je az elmúlt öt évben átlag 3,8%-kal nőtt, ami magasabb az Európai Unió átlagánál (2,1%). A magyar gazdaság jelenleg egyértelműen erősödik, gazdaságunk teljesítménye az EU-tagok között is figyelemre méltó: 2018-ban a GDP 4,9%-kal, 2004 óta a legnagyobb mértékben növekedett, aminek egyik fő forrása a reálbérek gyors ütemű emelkedése. A növekedés másik fő forrása a beruházások dinamikus bővülése volt: a beruházási ráta a rendszerváltás óta a legmagasabb, 25,5% volt 2018-ban. A magyar gazdaság így 2010 óta összesen 23,1%-kal bővült, idén pedig hetedik éve tarthat a töretlen növekedés.

Versenyképességi szempontból különösen fontos, hogy e gyors növekedés a külső és belső egyensúly fenntartása mellett ment végbe. Az államadósság a 2010 közepi 83,5%-os GDP-arányos rekordszintről 2018 végére 70,8%-ra csökkent, ami 12,7 százalékpontos csökkentést jelent. Az Európai Unióban ezzel szemben 2018 szeptemberére 3,5 százalékponttal emelkedett az adósságráta (80,8%-ra), így az már meghaladja a magyart. A fennmaradó magyar adósság kockázatát ezentúl jelentősen mérsékli, hogy 2018 végére már 23% alá esett a devizában fennálló adósság aránya (a 2010 közepi 50%-ról), miközben 4% felettiről 2018-ra 2,5%-ra csökkent a kamatfizetés GDP-arányos terhe. Ezeket az eredményeket a fegyelmezett, józan költségvetési gazdálkodás tette lehetővé: a csökkenő magyar államadósság nagyban köszönhető annak, hogy 2012 óta jóval 3% alatt, sőt 2015 óta 2% közelében alakult a magyar államháztartás hiánya. A fegyelmezett gazdálkodás 2018-ban is folytatódott, az államháztartás hiánya a GDP 2,2%-a volt. A pénzügyi stabilitást tovább növeli, hogy számottevő mértékben csökkent a nem teljesítő hitelek aránya, és újra nyereséges lett a bankszektor. A pénzügyi sérülékenységet leépülését jól illusztrálja, hogy a 2018-as feltörekvő piaci turbulencia csak mérsékelt hatással volt Magyarországra.

A magyar gazdaság munkaerőpiaci fundamentumai is támogatják a növekedési trendet: a foglalkoztatás bővül; a rugalmasabb munkaerőpiac irányába tett intézkedések, a munkát terhelő adóterhek csökkentése és a szakképzés támogatása a növekedési dinamikát erősíti. A foglalkoztatottak száma 2019 elején közel 4,5 millió fő volt, közel 800 ezer fővel több, mint 2010-ben.

A foglalkoztatási bővülés döntő része a versenyszférában ment végbe. A 15-64 éves korcsoportban a foglalkoztatási ráta 69,8%-ra nőtt, ami immár meghaladja az EU átlagát is. A célzott intézkedéseknek is köszönhetően a munkaerőpiacon hátrányos helyzetű csoportok (nők, idősök, alacsony végzettségűek) foglalkoztatási rátája felzárkózott az uniós átlag közelébe. A munkanélküliség ezzel párhuzamosan a 2009 végi 10% feletti szintről rekord alacsony szintre, 3,6%-ra csökkent.

A reálkonvergencia terén látható kedvező trend megőrzésének egyik kulcsa, hogy a magasabb hozzáadott értéket előállító – gyártó, illetve szolgáltató – tevékenységek esetében növekedjenek az (export) kapacitások, részben újabb külföldi működő tőke beáramlásán keresztül. Magyarország GDP-arányos exportja folyamatosan és jelentősen nőtt az elmúlt években, 2009 és 2018 között 74,4%-ról 86,5%-ra, miközben az Európai Unióban az arány csupán 34,9%-ról 46,1%-ra változott.

A javuló makrogazdasági teljesítményünk egyenes következménye, hogy 2016-ra mindhárom nagy hitelminősítő a befektetésre ajánlott kategóriába sorolta a magyar államkötvényeket. 2019 februárjában pedig a Standard and Poor's és a Fitch egy fokozattal felminősítette Magyarországot.

1.2. Az Európa 2020 stratégia 10 éve az EU-ban és Magyarországon

Az Európa 2020 stratégia által meghirdetett cél az Európai Unió gazdaságának a globális versenytársakkal szembeni megerősítése, illetve a következő évtized kihívásaira történő felkészítése volt. Ezt a célt a stratégia három prioritás – az intelligens, a fenntartható és az inkluzív növekedés – elősegítésével kívánta megvalósítani. A prioritások által érintett 5 tematikus területhez rendelt 8 kiemelt cél arra hivatott, hogy hozzásegítsék az EU gazdaságát a jelenleg terhelő gyengeségek leküzdéséhez és ezáltal versenyképesebbé tételéhez. Jelen fejezet célja az eddig elért eredmények értékelése a kitűzött célok mentén.

A stratégiai időszak vége felé közeledve kijelenthető, hogy az Európai Unió egészét tekintve a stratégia valamennyi célterületén kedvező irányú folyamatok zajlottak le. Jelentős előrelépések történtek a foglalkoztatási, valamint a klíma- és energia területen, az itt kitűzött célok már teljesültek, vagy várhatóan teljesülnek 2020-ig. A foglalkoztatottság tekintetében mérsékeltebb – ugyanakkor csaknem valamennyi tagállamra kiterjedő – növekedés történt, melynek eredményeképpen elérhető közelségbe került a kitűzött cél. A kutatás-fejlesztési kiadások és a szegénységi cél tekintetében a tagállamok szűkebb körében – mintegy kétharmadában, illetve felében következett be javulás, így a vonatkozó célok továbbra is bizonyos távolságra vannak, uniós szinten azonban ezen célkitűzések vonatkozásában is sikerült a kívánt irányban elmozdulni.

A magyar gazdaság a kitűzött célok többségét illetően szintén számottevő eredményeket tud felmutatni. A foglalkoztatottság növelése terén hazánk uniós szinten is kiemelkedő teljesítményt nyújtott, és a foglalkoztatási arányt illetően elérte a 2020-ra kitűzött célját. A munkaerő minőségi fejlesztése, azaz az oktatás területén a felsőoktatás esetében hazánk az uniós fejlődési tendenciák követésével a tagállami átlaghoz közelebb került, és a nemzeti cél elérése reális közelségben van. A korai iskolaelhagyás tekintetében ugyanakkor továbbra is jelentős fejlődésre van lehetőség. A kutatás-fejlesztés területén szintén sikerült az előrelépés, a hazai GDP-arányos K+F kiadások az uniós átlagnál nagyobb mértékben emelkedtek. A kitűzött nemzeti cél megközelítéséhez ugyanakkor további intézkedések előtt nyílik meg az út, különös tekintettel a kis és középvállalati kör erőteljesebb bevonására. A klíma és energia célok tekintetében a legutolsó rendelkezésre álló adatok alapján Magyarország jelentősen túlteljesítette az üvegházhatású gázok kibocsátására vonatkozó célját, és

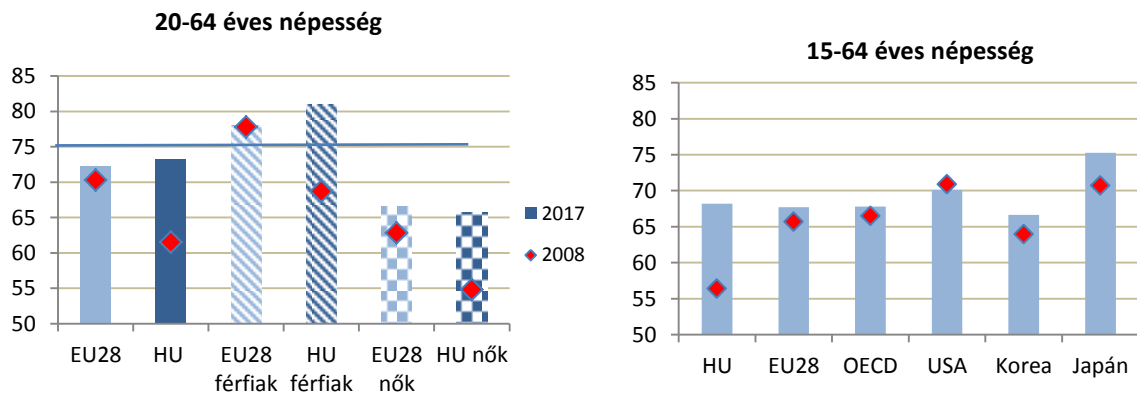
tagállami összevetésben az egyik legkedvezőbb helyzetben lévő országnak számít. A megújuló energia felhasználására vonatkozó uniós elvárás szintén teljesült, a magasabb szintű nemzeti vállalás – a Megújuló Támogatási Rendszer új, költséghatékony támogatási formái révén – 2020-ig szintén teljesülhet. Az utóbbi évek fokozott gazdasági növekedésének hatására megemelkedett energiafogyasztás az energia-megtakarítási cél elérése szempontjából továbbra is feladatot jelent. A szegénység csökkentése területén Magyarország uniós összevetésben az egyik legnagyobb mértékű javulást érte el, jelentősen előrelépve ezzel a tagállami rangsorban. A nemzeti célkitűzését úgy sikerült teljesítenie 2018-ra, hogy a legnagyobb változások a leghátrányosabb helyzetű csoportokban következtek be.

A nemzeti célkitűzések teljesülése

Foglalkoztatottság

Hazánk számára az Európa2020 Stratégia indulásakor nagy kihívást jelentett a nemzeti célként is elfogadott 75%-os foglalkoztatási arány elérése az időszak végére. 2008-ban, a válság előtti utolsó évben, a magyar foglalkoztatási ráta a 2. legalacsonyabb volt az uniós tagállamok között, és a gazdasági válság éveiben tovább romlott a szintje. A válságot követő konszolidáció nyomán megvalósított növekedéstámogató gazdaságpolitika, a munkátterhelő adók és a társasági adó folyamatos csökkentése következtében 2011 óta minden évben növekedett a foglalkoztatási arány. Ezzel Magyarország 2008-2017 között a 2. legnagyobb (2010-hez viszonyítva a legnagyobb) ütemű növekedést érte el az uniós tagállamok között.

A foglalkoztatási ráta alakulása, %

Forrás: Eurostat

Forrás: OECD

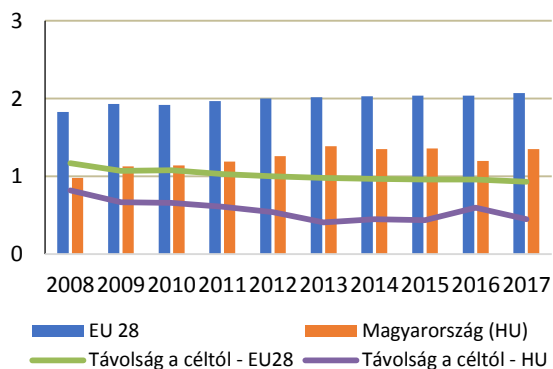
A növekedés üteme mindkét nem tekintetében kiemelkedő – kétszámjegyű – volt, melynek eredményeképpen a foglalkoztatási arány a férfiak esetében 2017-ben már meghaladta, a nők esetében megközelítette az uniós átlagot. A legfrissebb statisztikai adatok alapján a kedvező tendencia továbbra is folytatódik, a 2018. december–2019. február időszakban a foglalkoztatási ráta 75,0%-ra emelkedett, elérve a 2020-as uniós célkitűzést és ígéretesen megközelítve a 2018-as Konvergencia Programban 2019-re kitűzött 76,2%-os célt. A foglalkoztatottság javulásával párhuzamosan a hazai munkanélküliség ugyanebben az időszakban a 2008. évi 7,8 százalékról rekord alacsony szintre, 3,6%-ra esett vissza, ami a tagállamok között az egyik legalacsonyabb érték.

K+F kiadások

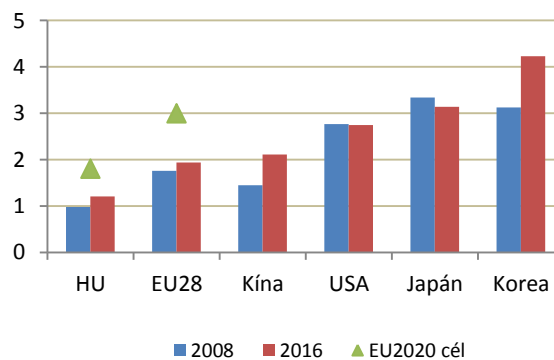
Az EU2020 stratégia a K+F kiadások növelését jelölte meg az intelligens, azaz innováció és tudásalapú gazdaság fejlesztésének egyik eszközeül. Figyelembe véve a globális versenytársak ez irányú kiadásait, az Európai Unió közös célként a GDP-arányos kutatás-fejlesztési kiadások 3%-ra történő emelését tűzte ki. A tagállamok zöme az ország adottságait figyelembe véve ettől eltérő, többségében kevésbé ambiciózus nemzeti célt határozott meg, ami Magyarország esetében 1,8%.

2008-ban Magyarország GDP-arányos K+F kiadásai nem érték el az 1%-ot, amivel az uniós tagállami rangsor utolsó harmadában helyezkedett el. Az ezt követező években a K+F kiadások GDP-részaránya 2013-ig folyamatosan nőtt, ettől kezdve azonban megtorpanás tapasztalható. Az évtized egészét tekintve a kiadások értéke több mint másfélszeresére, részaránya pedig több mint harmadával nőtt. A 2017. évi adatok szerint a K+F költségek értéke 1,7 milliárd euró volt, ami a GDP 1,35%-át tette ki. Bár a kutatás-fejlesztési kiadások bővülése mérsékelt maradt, annak üteme meghaladta az uniós átlagot, így hazánk az időszak végére a tagállami rangsor középmezőnyébe emelkedett. A kutatás-fejlesztési ráfordítások forrása tekintetében az egyes szektorok súlyában 2008 óta jelentős eltolódás következett be. A vállalati szektor kiadásainak részesedése mintegy 20 százalékponttal növekedett, a 2017.évi 73%-os részarány már az uniós 63 százalékos arányát is meghaladja. Ezzel szemben a közfinanszírozás és a felsőoktatási K+F helyek szerepe csökkent. Az európai uniós források súlya csekély, az összes K+F kiadásnak mindössze 3%-a, ami a stratégia indulása óta gyakorlatilag változatlan. Bár a kutatás-fejlesztési kiadások bővülését a vállalati szektor húzta, az innovatív tevékenységet végző vállalkozások 29%-os aránya (2016) uniós szinten alacsony. Ugyanakkor ezek a vállalkozások adják az összes vállalati árbevétel 62%-át, illetve az összes exportbevétel 49%-át, ami az exportképes nagyvállalatok túlsúlyát jelzi az innovatív vállalati körben.

A K+F kiadások alakulása a GDP %-ában

Forrás: Eurostat

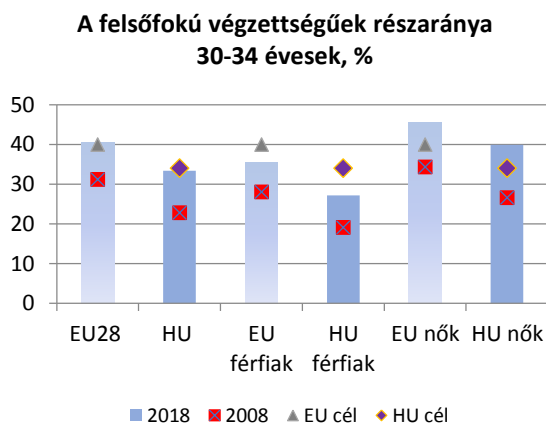
Forrás: OECD

Oktatás

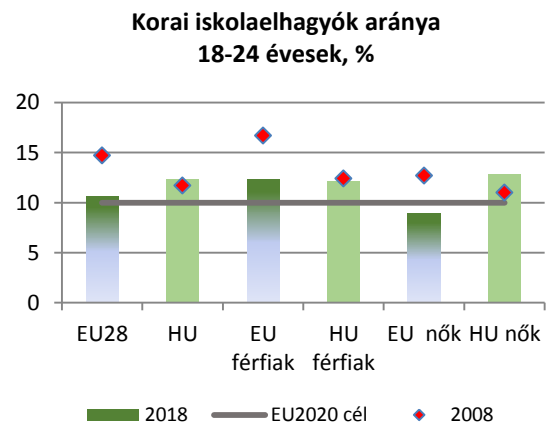
Az oktatás területén a Stratégia a versenyképességet és az egyéni boldogulást elősegítő szükséges célként a minimum középiskolai végzettségi szintet jelölte meg. Ennek mentén határozta meg az intelligens és a befogadó (inkluzív) növekedést egyaránt szolgáló két célkitűzést, a 30-34 éves korú népességben belül a felsőfokú végzettségűek arányának 40%-ra emelését, illetve a korai iskolaelhagyó 18-24 éves fiatalok arányának 10% alá csökkentését.

Hazánkban 2008-ban az érintett korosztály mindössze 22,8%-a rendelkezett felsőfokú végzettséggel, jelentősen lemaradva az Unió 31,2%-os átlagától. Tekintettel erre, a Kormány a nemzeti célértéket a közös célnál alacsonyabban, 30,3%-ban határozta meg. A stratégia indulása utáni első évek kedvező, folyamatos emelkedést mutattak, a 2020-ra kitűzött nemzeti célértéket már 2013-ban sikerült meghaladni (32,3%). A biztató eredmények hatására a Kormány a stratégia félidős felülvizsgálatakor a nemzeti célszámot 34%-ra emelte. Az új célértéket már 2014-ben sikerült elérni, majd a 2015. évi 34,3%-os csúcspontot követően enyhe csökkenés következett be. A 2018. év adata kismértékű, 0,6 százalékpontos elmaradást mutat a célértéktől. A nemek szerinti bontást tekintve az eleve jobb helyzetből induló nők részaránya nőtt dinamikusabban, a 2018. évi 39,9%-os arányuk megközelíti az uniós célkitűzést. Ugyanakkor a nagyobb hátrányból induló férfiak 27,2%-os részaránya - a jelentős, 8,1 százalékpontos javulás ellenére - továbbra is számottevő lemaradásban van a nemzeti céltől.

Az oktatás területén kitűzött másik kiemelt célkitűzés, a 18-24 éves korú korai iskolaelhagyók arányának 10% alá csökkentésének kapcsán a korábbi trendben jelentős változás nem várható, ugyanakkor a jövőbeli eredményekhez az oktatási fejezetben leírtak járulnak hozzá érdemben.

Forrás: Eurostat

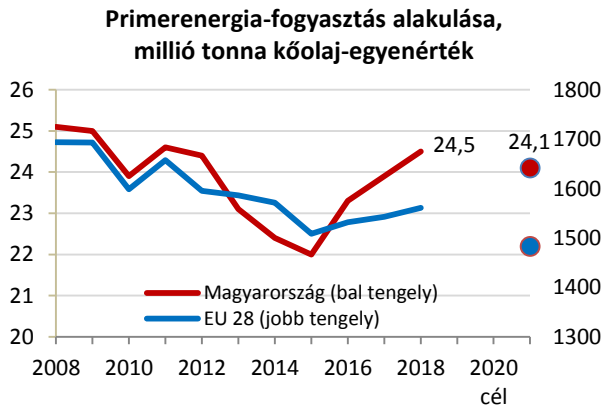

Forrás: Eurostat

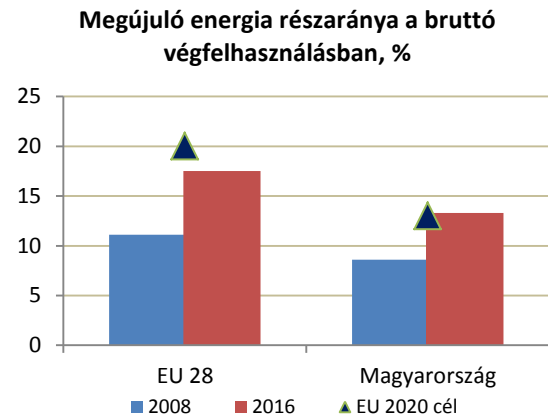
Klíma és energia

Az Európa 2020 stratégia energiahatékonysági céljához kapcsolódva Magyarország 10%-os energia-megtakarítást tűzött ki nemzeti vállalásként. Az energiafogyasztást az eltelt időszakban alapvetően a konjunkturális viszonyok alakították. Az évtized elején a gazdasági válság nyomán bekövetkező recesszió visszafogta az ország primerenergia-fogyasztását, ami 2014-ben – a célérték alatt 2,1%-kal – az időszak legalacsonyabb szintjét érte el. Az ezt követő évek stabilizációja, majd konjunktúrája fokozott energiaigényt generált, így a 2017. évben a primerenergia-fogyasztás némileg – 1,7%-kal – meghaladta a 2020-ra kitűzött célértéket. A stratégia teljes időtartamát tekintve a primerenergia-fogyasztás stagnálást mutat.

Forrás: Eurostat

Forrás: Eurostat

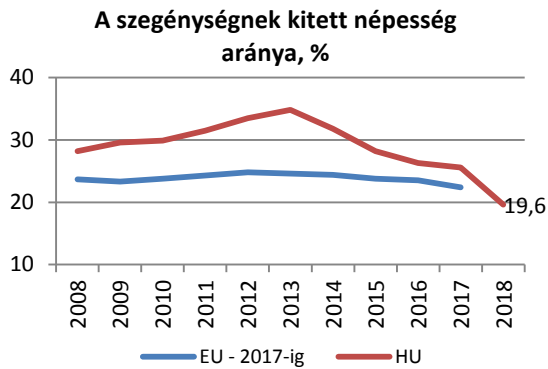
A megújuló energiaforrásból előállított energiáról szóló uniós irányelv Magyarország számára a megújuló energiaforrások bruttó végfelhasználáson belüli részarányának 13%-ra emelését tűzte ki 2020-ra kötelezően elérendő minimumcélként, amit hazánk nemzeti vállalásként önként 14,65%-ra emelt. Magyarországon 2008-ban 8,6% volt a megújuló energia részaránya a bruttó végfelhasználáson belül, amivel az ország az EU tagországok között az alsó egyharmadba esett. A következő években a megújuló energia súlya fokozatosan növekedett és 2013-ra közel megduplázódott, ezt követően azonban némi csökkenés figyelhető meg. A 2017. évben 13,3% volt a részaránya, ami továbbra is teljesíti az uniós célkitűzést, azonban elmarad a nemzeti vállalástól.

Az üvegházhatású gáz kibocsátása Magyarországon a stratégia indulásakor már mintegy 30%-kal alatta volt az uniós referenciaként kezelt 1990. évi szintnek, ezért Magyarország az üvegházhatású gáz kibocsátásnak a 2005. évi legfeljebb 10%-kal meghaladó szintjét jelölte meg nemzeti célként. Ezt hazánk a teljes stratégiai időszakban folyamatosan biztosítani tudta. A kibocsátás 2017-ben 18,8 százalékponttal maradt a vállalt maximumszint alatt.

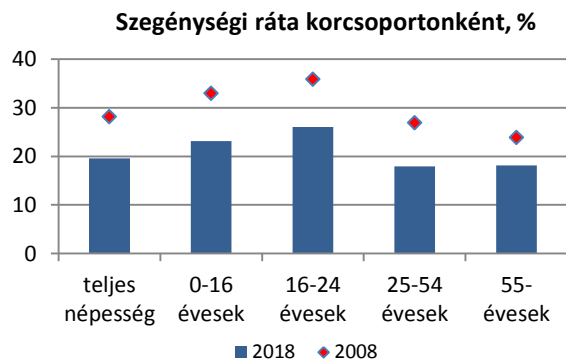
Szegénységi kockázat

Az inkluzív növekedési cél megvalósításának – a foglalkoztatás melletti – másik fontos eszköze a stratégiában a szegénység elleni küzdelem, melynek keretében az Unió 20 millió ember szegénységből történő kiemelését tűzte ki 2020-ig elérendő célul. A közös célhoz kapcsolódva Magyarország a szegénységben vagy társadalmi kirekesztettségben élő népesség arányának 5 százalékpontos csökkentését, azaz mintegy 450 ezer fő szegénységből történő kiemelését vállalta nemzeti célként a bázisévnek tekintett 2008. évhez képest.

2008-ban az uniós definíciók szerint a magyar lakosság 28,2%-a élt szegénységben (2 784 ezer fő), ami uniós szinten a 6. legnagyobb arány volt. Az 55 év felettek kivételével valamennyi korosztályban nagyobb volt a szegények aránya az uniós átlagnál, ezen belül kiemelkedően magas volt a 15-24 éves fiatalok (35,9%), valamint a 16 év alatti gyerekek (33%) körében. Az Unió átlagához hasonlóan a nők (29%) fokozottabban voltak kitéve a szegénység kockázatának a férfiaknál (27,3%). A szegénységben élők három alcsoportja közül a súlyos anyagi nélkülözésben élők aránya volt a legmagasabb (17,8%), míg az alacsony munkaintenzitású háztartások, illetve a jövedelmi szegénységben élők súlya nagyjából megegyező, 12% körüli volt.

Forrás: Eurostat

Forrás: Eurostat

A stratégia indulása óta eltelt időszakot két ellentétes irányú tendencia jellemezte. A 2009-es világgazdasági válság hatásaként a szegénységi ráta 2013-ig növekedett, majd a fokozatos gazdasági konszolidáció eredményeképpen 2016-ban a szegénységi ráta ismét a bázisvíz szint alá került. A legutóbbi, 2018. évben ugrásszerű javulás következett be a leghátrányosabb helyzetű lakosság életkörülményeiben. A 19,6%-os szegénységi ráta azt jelenti, hogy 2008 óta 908 ezer főt sikerült kiemelni a szegénységből, ami kétszerese a nemzeti célként kitűzött 450 ezernek. A legnagyobb javulást a súlyos anyagi nélkülözésben élők és – a foglalkoztatottsági mutatók javulásával párhuzamosan – az alacsony munkaintenzitású háztartások körében sikerült elérni, ugyanakkor a jövedelmi szegénység aránya enyhén a 2008. évi érték fölött van. A javulás valamennyi korcsoportot érinti, a legnagyobb, közel 10 százalékpontos javulás a két leghátrányosabb helyzetből induló fiatal korcsoportban történt. A nők hátránya szintén csökkent, szegénységi rátájuk közelebb került a férfiakéhoz.

2. KÖZÉPTÁVÚ MAKROGAZDASÁGI KITEKINTÉS

2.1. A makrogazdasági környezet alakulása

Ebben a fejezetben röviden bemutatásra kerül az a középtávú makrogazdasági kitekintés, amelyre Magyarország Nemzeti Reform Programja épül.

Fontos hangsúlyozni, hogy az európai szemeszter integrált megközelítésének megfelelően Magyarország Nemzeti Reform Programja és konvergencia programja egymással szoros összhangban, egymásra épülve készült, és a két dokumentum egy időben kerül benyújtásra az Európai Bizottság felé. Tekintettel arra, hogy a 2019-2023 közötti időszakra vonatkozó makrogazdasági pálya a Konvergencia Programban kerül részletes kifejtésre, a következőkben bemutatott középtávú makrogazdasági kitekintés csupán a Konvergencia Programban részletezett makrogazdasági pálya összefoglalására törekszik.

A középtávú makrogazdasági pálya főbb jellemzői

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
százalék, volumenváltozás az előző évhez viszonyítva						
Bruttó hazai termék	4,9	4,0	4,0	4,1	4,2	4,0
Háztartások fogyasztási kiadásai	5,4	4,6	4,7	4,6	4,5	4,5
Bruttó állóeszköz felhalmozás	16,5	10,3	3,8	3,5	4,6	3,1
Export	4,7	5,1	5,2	6,0	6,3	6,6
Import	7,1	6,5	5,4	5,5	6,1	6,0
százalék, éves átlag						
Munkanélküliségi ráta (15-74)	3,7	3,3	2,9	2,8	2,8	2,7
Foglalkoztatási ráta (20-64)	74,4	75,6	77,0	78,4	79,6	80,6
százalék, a bruttó hazai termék arányában						
Külső finanszírozási képesség	2,2	1,5	2,1	2,5	2,0	1,5
Százalék, éves átlag						
Fogyasztóiár-index	2,9	2,7	3,0	3,0	3,0	3,0

Forrás: KSH, PM-számítás

A 2010-ben kezdődött gazdasági stabilizáció 2013-ra megteremtette a lehetőséget egy olyan növekedési fordulatra, amellyel Magyarország Kormánya megalkotta a fenntartható növekedés eléréséhez szükséges szilárd alapokat. Az elmúlt évek következetes gazdaságpolitikájával a növekedés szerkezete átalakult, a gazdaság kiegyensúlyozottabbá vált és az államháztartás fenntarthatósága is javult. Az uniós összehasonlításban is kiemelkedő gazdasági teljesítmény lehetővé tette az uniós átlaghoz való felzárkózási folyamat gyorsítását. A kormányzat évek óta elkötelezett az iránt, hogy javítsa a beruházási környezetet és tovább ösztönözze a foglalkoztatottság

növelését. Az idei és az elkövetkező évek gazdaságpolitikai célja – az eddig elért eredményekre építve – a magyar gazdaság versenyképességének és termelékenységének további fokozása.

A makrogazdasági egyensúly és a fenntartható államháztartás elérését számos eredmény támasztja alá. Magyarország nettó külső adóssága 2018-ra a GDP 10%-a alá csökkent, miközben a válságot követő években még megközelítette a GDP 70%-át. Ebben kulcsszerepet játszott a fegyelmezett fiskális politika, de a lakossági és a vállalati megtakarítások is hozzájárultak a külső adósság csökkenéséhez. A válság rámutatott az árfolyam-ingadozásokból eredő kockázatokra, így a megfelelő szabályozás révén elenyésző szintre sikerült csökkenteni a lakossági devizahitelek arányát. A költségvetési hiány 2012 óta stabilan a GDP 3 százaléka alatt van, 2018-ban a kormányzati szektor hiánya a tervezett 2,4%-os szinthez képest a GDP 2,2%-át tette ki. Az államadósság GDP-hez viszonyított aránya fokozatosan csökkenve 71% alá mérséklődött 2018-ban. A nemzetközi hitelminősítő ügynökségek is elismerték az államháztartás fenntarthatóságát idén februári döntéseikkel, melyek alapján a Standard & Poor's és a Fitch Ratings egy kategóriával feljebb, a BBB osztályba sorolta hazánk minősítését.

Az előrejelzési horizonton hazánk kilátásait több tényező alakítja. Egyrészt továbbra is növekedési tartalékokkal rendelkezik a magyar gazdaság. Hazánkban a legmagasabb a GDP-arányos megtakarítási ráta az EU-ban, ami a fogyasztáson keresztül jelentős növekedési többletet fog jelenteni az elkövetkező években. Ezt megerősíti, hogy a közelmúltban jelentősen emelkedtek a tartós cikkekre fordított kiadások, ami arra utal, hogy enyhültek a családok óvatossági motívumai, és ezzel párhuzamosan javult a fogyasztói bizalom.

Másrészt a közelmúltban számos olyan kapacitásbővítő fejlesztést jelentettek be, ami nem csak közvetlenül a beruházási aktivitást, hanem a termelés felfutásán keresztül hazánk kivitelét is érdemben serkenteni fogja. Ilyen folyamatban lévő, illetve bejelentett projektek például a BMW debreceni vagy a Magyarországot európai akkumulátorgyártó nagyhatalommá előléptető Samsung SDI gödi, az SK Innovation komáromi és a GS Yuasa miskolci gyárai. A 25% feletti beruházási ráta a termelőkapacitások jelentős bővülését vetíti előre, aminek eredményeképp még viszonylag kedvezőtlen külső konjunktúra mellett is dinamikus maradhat a kivitel és növekedhet Magyarország világpiacon részesedése.

Harmadrészt a gazdasági növekedést számos kormányzati intézkedés is serkenti. A Program a Versenyképesebb Magyarorszáért több területen tartalmaz olyan átfogó intézkedési tervet (pl. adózás, vállalati környezet, közsféra, munkaerőpiac, oktatás, egészségügy), amelyek megvalósítása hozzájárul a termelékenység és a versenyképesség erősödéséhez. Ezen intézkedések jelentős mértékben támogatják a hosszú távú növekedést, mindazonáltal már rövidtávon is javítják a kilátásokat. A versenyképességi intézkedések mellett számos további kormányzati lépés is kedvező konjunkturális hatásokat eredményez. A népesedési fordulat elérése érdekében elindításra kerülő demográfiai csomag nem csak a népesség hosszú távú alakulására gyakorol kedvező hatást, hanem rövidtávon a növekedési folyamatokat is támogatja. A szociális hozzájárulási adó további csökkentése, valamint az uniós források felfutása szintén hozzájárul a kereslet élénküléséhez az elkövetkező időszakban.

Mindezen folyamatok eredőjeként összességében tartósan magas, 4% körüli ütemben növekedhet a magyar gazdaság az elkövetkező években.

2.2. A gazdaságpolitikai intézkedések makrogazdasági hatása

A Kormány által meghozott legfontosabb gazdaságpolitikai intézkedések makrogazdasági hatásainak számszerűsítését részletesebben a Konvergencia Program tartalmazza.

A makrogazdasági fundamentumok kedvező alakulása – a költségvetési egyensúly megtartása mellett – számos konjunktúrát támogató, társadalom jólétét emelő kormányzati intézkedés megtételére ad lehetőséget. A hatásvizsgálat tárgyát az alábbi kormányzati lépések képezték:

- Program a Versenyképesebb Magyarorszáért: a program több területen tartalmaz olyan átfogó intézkedési tervet (pl. adózás, vállalati környezet, közszféra, munkaerőpiac, oktatás, egészségügy), amelyek megvalósítása hozzájárul a termelékenység és a versenyképesség erősödéséhez.
- Családvédelmi akcióterv: a programon belül megújul a Családi Otthonteremtési Kedvezmény, amelynek keretében megvalósul a falusi CSOK, valamint bővül a CSOK kedvezményes hitele is, ugyanis 2019 közepétől kezdődően már a két- és többgyerekes családok használt lakás vásárlására is felhasználhatják. Ezen túlmenően további intézkedések is támogatják a demográfiai folyamatokat, úgymint a bölcsődeépítések, a babaváró kölcsön bevezetése, négy gyermeket szülő nők szja-fizetési mentessége, a középiskolai tanulók külföldi nyelvoktatásának támogatása, nagycsaládosok autóvásárlási programja.
- Egyéb intézkedések: Magyar Falu, Otthonápolási díj kibővítése.

Az intézkedések makrogazdasági és költségvetési hatása

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
GDP	0,00	0,93	2,08	2,70	3,49	4,16
Háztartások fogyasztási kiadása	0,00	0,64	2,22	2,62	3,17	3,66
Beruházások	0,00	3,23	6,05	7,79	9,96	11,25
Export	0,00	1,20	2,20	3,28	4,58	5,94
Import	0,00	1,49	2,89	4,00	5,37	6,70
Fogyasztói árszint	0,00	0,05	0,20	0,24	0,26	0,24
Versenyszféra foglalkoztatás	0,00	0,41	1,19	1,46	1,61	1,79
Versenyszféra bruttó átlagkereset	0,00	0,29	1,05	1,81	2,55	3,09
Államháztartási hiány a GDP%- ában *	0,00	-0,45	-0,99	-0,98	-0,67	-0,31

* Százalékpontos eltérés az alappályához képest

Forrás: PM-számítás

A gazdaságpolitikai lépések közül a legnagyobb GDP-arányos hatás a versenyképességi programhoz köthető. Ezen gazdaságpolitikai lépések jelentős része a termelékenység, illetve a beruházási aktivitás valamint a foglalkoztatás erősödésén keresztül támogatja a konjunktúrafolyamatokat. A kapacitásbővítések további csatornákon, elsősorban az exporton, valamint a munkajövedelmeken keresztül is serkentik a GDP-bővülést.

A demográfiai trendeket erősítő intézkedések is érdemben hozzájárulnak a gazdaság növekedéséhez. Ezen intézkedések egy része a beruházások (elsősorban a CSOK, illetve a bölcsődeépítés), más részük

(például a személygépkocsi támogatás) viszont alapvetően a fogyasztás serkentésén keresztül járulnak hozzá pozitívan a bruttó hazai össztermék alakulásához.

A kormányzati intézkedések összességében mérsékelt inflációs hatást generálnak, miközben a GDP-növekedésből származó magasabb adóbevételek részben ellensúlyozzák a pótlólagos a kormányzati intézkedések költségvetési egyenlegre gyakorolt negatív hatását.

A számszerű hatásokat tekintve az intézkedések következtében 2019-ben 0,9%-kal lehet magasabb a GDP szintje az intézkedések nélküli alappályához képest. A gazdaságpolitikai lépések hosszabb távon is tovább emelik a gazdaság teljesítményét, amelynek eredményeként 2023-ban a GDP mintegy 4%-át elérő mértékű lehet az intézkedések összesített hatása az alapszcenárióhoz viszonyítva.

2.3. A középtávú költségvetési cél elérése

A Kormány középtávú költségvetés-politikai célkitűzéseit részletesebben a Konvergencia Program tartalmazza.

Az elmúlt években végrehajtott költségvetési konszolidáció eredményes és fenntartható volt. A kormányzati szektor hiánya 2012 óta minden esetben a GDP 3%-a alatt van és évek óta kedvezőbben teljesül a kitűzött céloknál, amiben nagy szerepet játszik, hogy a költségvetési tervezés során a kormányzat prudens megközelítést alkalmaz. A 2018. év eredményeit is tekintetbe véve a Kormány az előző konvergencia programban kitűzött hiánycélokon nem változtatott. Az államadósság további csökkenését biztosító, változatlanul jóval a GDP 3%-a alatt maradó hiányt mutató fiskális pálya továbbra is támogatja a gazdasági növekedést, ami hozzájárul a gazdaság- és társadalompolitikai prioritások érvényesítéséhez.

A 2011 óta egy minimális megtorpanást kivéve folyamatosan mérséklődik a GDP-arányos államadósság, amely várhatóan meredekebb csökkenési pályára áll a konvergencia program időhorizontján. Ebben fontos szerepet játszik, hogy a gazdasági felzárkózást is biztosító gyors növekedés és a csökkenő hiány egyaránt a viszonylag gyors ütemű adósságráta-csökkenés irányába hat. A bruttó államadósság GDP-hez viszonyított aránya a 2011. évi 80,5%-ról 2018 végére 70,8%-ra süllyedt. A konvergencia program időhorizontján az adósságráta további mintegy 15 százalékponttal mérséklődhet és így érdemben a 60%-os referencia érték alá kerülhet.

3. MAGYARORSZÁG FENNTARTHATÓ NÖVEKEDÉSÉT TÁMOGATÓ LÉPÉSEK

3.1. Versenyképes üzleti környezet megteremtése

Az üzleti környezet színvonalának javítására irányuló törekvések egyik meghatározó eleme volt a Nemzeti Versenyképességi Tanács munkája, miközben az új Kormány megalakulását követően a Pénzügyminisztérium, az Innovációs és Technológiai Minisztérium, a Külgazdasági és Külügyminisztérium mellett több szakmai szervezet, mint a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara vagy a Magyar Nemzeti Bank is javaslatokat fogalmazott meg a versenyképesség további javítására. A beérkezett javaslatok alapján végül a Nemzeti Versenyképességi Tanács támogatásával készült el a „Program a versenyképesebb Magyarorszáért”, melynek előkészítése és végrehajtása jelenleg is folyamatban van. A Nemzeti Versenyképességi Tanács tevékenységének másik fontos hozzájárulása volt, hogy ajánlására a Kormány még a versenyképességi programot megelőzően, 2018. augusztus végén önálló javaslatcsomagot fogadott el az idegennyelv-tudás fejlesztéséről, így ismerve el a Tanács azon megállapítását, mely szerint a nemzetközi környezet azt igényli, hogy a munkavállalók legalább egy idegen nyelvet ismerjenek.

Program a versenyképesebb Magyarorszáért

*A programot 2018 novemberében a Nemzeti Versenyképességi Tanács javaslatai alapján a Pénzügyminisztérium készítette, majd a Kormány megtárgyalta és támogatta. Az egységesen kidolgozott javaslatok azáltal, hogy összegzik a széleskörű kezdeményezéseket és rámutatnak a legfontosabb kitörési pontokra, fontos mérföldkövet jelenthetnek az üzleti környezet átfogó fejlesztésében. **Az adózás, a foglalkoztatás, az oktatás és az egészségügy területén megfogalmazott 25 akció mellett hangsúlyos területként szerepel a vállalati környezet és a szolgáltató állam, együttesen további 17 akcióval.** A vállalkozások számára közvetlen támogatást nyújtó intézkedésekre példaként említhető a hatékonyabb csődeljárási rendszer kidolgozása, a tudás- és fejlesztési központok létrehozása, valamint a képzési rendszer munkaerőpiaci megfelelésének javítása. A Pénzügyminisztérium számításai szerint a Program amellet, hogy **2023-tól a költségvetés egyensúlyát is erősítheti, már 2020-tól – legalább négy éven át – a GDP 0,7 százalékának megfelelő növekedési többletet hozhat.***

Eltörlésre került a veszteséges működés kereskedelmi jogi tilalma. A 2018. évi LXVIII. törvény hatályon kívül helyezte a kereskedelemről szóló 2005. évi CLXIV. törvény 9/A. § szakaszát, amely kimondta, hogy az a gazdasági társaság, amelynek nettó árbevétele több mint fele napi fogyasztási cikk kiskereskedelmi értékesítéséből származik, és két egymást követő üzleti évben elért nettó árbevétele mindkét üzleti évben külön-külön eléri a 15 milliárd forintot, de az adózott eredménye mindkét üzleti évben nulla vagy negatív, második üzleti évi beszámolójának elfogadását követően nem folytathat többet napi fogyasztási cikk kiskereskedelmi értékesítésére vonatkozó tevékenységet. A módosítás 2018. december 31-én lépett hatályba.

A jogszabály-tervezetek előkészítése során bevezetésre került a „one in one out” elv: az új adminisztratív vagy fizetési kötelezettséget megállapító, valamint egyéb módon a jogszabály címetteinek költségeit növelő, új kötelezettséget bevezető jogszabály-tervezetek tekintetében arányosan kell gondoskodni az azonos ágazatban vagy jogterületen már meglévő hasonló kötelezettség, illetve költségterhelés csökkentéséről.

A jogalkotási folyamattal kapcsolatban további deregulációs elvárások kerültek megfogalmazásra. Ha törvényi szintű szabályozás megalkotása nem szükséges, az előterjesztőnek elsősorban a Kormány tagjának rendeletében szükséges a szabályozást megalkotni, csak ennek a lehetőségnek a hiányában kell hogy sor kerüljön a kormányrendeleti szintű jogszabály-előkészítésre. A rendelkezések esetében emellett részletesen be kell mutatni, hogy a jogszabály tervezetben történő szabályozás miért elkerülhetetlen, amennyiben a rendelkezés a szabályozási cél eléréséhez nem feltétlenül szükséges, normatív tartalommal nem rendelkezik, más jogszabályban, illetve közjogi szervezetszabályozó eszközben is megalkotható.

3.1.1. A növekedést támogató adórendszer

A Kormány adópolitikájának fókuszában az elmúlt évben az adórendszer egyszerűsítése, az adóterhek csökkentése, a feketegazdaság visszaszorítása és az adózók adminisztratív terheinek csökkentése volt.

Az adórendszer egyszerűsítésének keretében 2019. január 1-től öttel csökkent az adónemek száma Magyarországon. A szociális hozzájárulási adó esetében megtörtént az újrakodifikálás, melynek eredményeként a szociális hozzájárulási adóba olvadt az egészségügyi hozzájárulás (7.). A baleseti adó összevonásra került a biztosítási adóval.(10.) Megszűnt a kulturális adó (11.), a hitelintézeti különadó (3.) és a magánszemélyek jogviszony-megszűnéséhez kapcsolódó 75%-os különadó (12.).

2019. július 1-jétől a szociális hozzájárulási adó mértéke további 2 százalékponttal, 17,5%-ra csökken, a Versenyszféra és a Kormány Állandó Konzultációs Fórumán 2016 novemberében a munkaadók, a kormány és a szakszervezetek által megkötött bérmegállapodásnak megfelelően (14). Az intézkedés hatálybalépésével az adóék tovább csökken, 45,04%-ról 44,12%-ra. A munkát terhelő adók csökkentését szolgálja az a változás is, hogy a kétgyermekes családok szja-kedvezménye 2019. január 1-től gyermekenként 20 ezer forintra nőtt.

Az új szociális hozzájárulási adó törvény **2019. január 1-jei bevezetésével új kedvezményrendszer került kialakításra, alkalmazkodva az évek során megváltozott munkaerőpiaci helyzethez.** Az új kedvezményrendszer elsősorban azoknak a munka világába való bevonását segíti elő, akik a munkaerőpiacról eddig tartósan távol maradtak. A munkaerőpiacra lépők után érvényesíthető adókedvezmény két évig teljes munkáltatói adómentességet biztosít a minimálbér összegéig, ami magasabb a korábbi kedvezmények 100 ezer forintos értékhatáránál. Az munkaerőpiacra lépők újonnan bevezetett kedvezménye mindenki számára igénybe vehető, akinek az elmúlt 9 hónapban legalább 6 hónapig nem volt munkája. A vállalkozások adminisztrációs terheit pedig jelentősen csökkenti, hogy a Nemzeti Adó- és Vámhivatal (a továbbiakban: NAV) az újonnan bejelentett munkavállalók esetében automatikusan vizsgálja a kedvezményre való jogosultságot, és értesíti a cégeket a kedvezmény érvényesíthetőségéről – ez a gyakorlat a munkaerőpiacra lépők után érvényesíthető adókedvezmény és a három vagy több gyermeket nevelő, a munkaerőpiacra lépő nők után érvényesíthető adókedvezmény esetében kerül alkalmazásra (15.).

A kisvállalkozásokat segítő egyik egyszerűsített, választható adózási mód, a **kisvállalati adó** belépési/áttérési korlátainak **egyszerűsítése** keretében 2018. december 1-től a korábbi 500 millió forintos bevételi értékhatár 1 milliárd forintra emelkedett (5.). Emellett az új szabályozás szerint az adózók mindaddig az adó alanyai maradhatnak, míg bevételük az évi 3 milliárd forintot nem éri el (a korábbi 1 milliárd forint helyett), így szélesedett a kiva választására jogosultak köre. Ennek is

köszönhetően a kiva-alanyok száma a 2018. november végi 28,9 ezerről 39,5 ezerre nőtt. A kisadózó kkv-k adóadminisztrációs terheit csökkentette az alanyi áfamentesség választására jogosító értékhatár 2019. január 1-től 8 milliőről 12 millió forintra történő növelése (9.).

2019. január 1-jétől bevezetésre került a csoportadózási intézménye (8.), így meghatározott feltételek teljesülése esetén lehetséges, hogy az adóalanyok társaságiadó-kötelezettségüknek a csoportadózási szabályai szerint tegyenek eleget, csökkentve ezzel az adóadminisztrációs terüket is. 2019 márciusáig több mint ezer cég döntött úgy (csaknem kétszáz csoportot alkotva), hogy áttér a csoportos társasági adózásra.

A pénzügyi szervezetek különadójának felső kulcsa 2019. január 1-től a hitelintézetek esetében 0,21%-ról 0,2%-ra csökkent (2.), a befektetési vállalkozások pedig már nem alanyai az adónak (4.).

Idén először már több mint 350 ezer egyéni vállalkozónak is a NAV készítette el az s-za-bevallási tervezetet, amelyet nekik csak ki kell egészíteniük az adóhatósági nyilvántartásokban nem szereplő adatokkal. Idén így összesen 5,5 millió magánszemélynek készített bevallási tervezetet a NAV, minimálisan csökkentve az adózók személyi jövedelemadózási adminisztratív terhet. Az adóhatóságok együttműködésének (1.) révén is csökken az adózók adminisztrációs terhe. A helyi adókról szóló törvény módosítása értelmében 2019. július 1-től a NAV nemcsak a bejelentkezési, hanem a korábban bejelentett vagy megváltozott vállalkozási adatokat is megküldi az adózó székhelye szerinti önkormányzati adóhatóság részére. Ezzel az adózó székhelye szerinti önkormányzati adóhatóságnak történő változás bejelentési adatszolgáltatási kötelezettség teljesítettnek tekintendő.

Az elmúlt években bevezetett **gazdaságfehérítő intézkedések** (online pénztárgép, EKÁER, online számlaadat-szolgáltatás) az államháztartás számára jelentős többletbevételeket hoztak, a feketegazdaság visszaszorításából tavaly több mint 400 milliárd forint származott, és részben ez az összeg fedezte a jogkövető cégek és magánszemélyek adójának csökkentését. Idén további intézkedés várható ezen a téren, ugyanis az Országgyűlés előtt van az adózás rendjéről szóló törvény módosítása, amelynek értelmében július 1-től további automata berendezéseket (pl. kocsimosókat is) is be kellene kötni elektronikusan a NAV-hoz (13.).

Az **adóelkerülés elleni küzdelmet** célzó uniós ATAD-irányelv (Anti Tax Avoidance Directive) magyar társaságiadó-rendszerbe való átültetése kapcsán a társadasi adóról szóló törvény több ponton is módosításra került (6.). Az alultőkésítésre, az ellenőrzött külföldi társaságokra és a rendeltetésszerű joggyakorlásra vonatkozó szabályok 2019. január 1-jével harmonizálásra kerültek az irányelvvvel.

3.1.2. A vállalkozások termelékenységének ösztönzése

A Kormány vállalkozás-politikájának középpontjában a vállalkozások termelékenységének javítása áll.

Várhatóan 2019 májusában kerül a Kormány elé a magyar mikro-, kis- és középvállalkozások megerősítésének stratégiája (25.). A stratégia közvetlen előzményének tekinthető a Pénzügyminisztérium (PM) és az OECD együttműködésében 2018 őszére elkészült tervdokumentum-javaslat. Az elmúlt fél évben elvégzett munka eredményeként a stratégia pontosabban határozza meg a kormányzati intézkedések beavatkozási logikáit, valamint az intézkedések jobban tükrözik a végrehajtásért felelős kormányzati szereplők szakmai elképzeléseit. A Stratégia figyelembe veszi, hogy napjainkra a magyar gazdaság korszakváltáshoz érkezett. A digitális forradalom nemcsak az IT alkalmazások széleskörű bevezetését, hanem a piaci szerkezetek és az értékláncok átalakulását is

eredményezi, ami a legtöbb vállalkozástól átfogó alkalmazkodást követel meg. A magas foglalkoztatottsági ráta és a megnövekedett bérszint a gazdaság minden szereplőjét a termelékenység növelésére kényszeríti. Ezek mellett magyar sajátosság, hogy a rendszerváltás idején vállalkozóvá váló nemzedék néhány év alatt tömegesen éri el a nyugdíjas kort, így a következő években a hazai vállalkozások felében szükséges a tulajdonosi, vezetői generációváltás. A korszakváltás kihívásaira válaszolva a 2030-ig terjedő Stratégia fő célja a komoly növekedésre képes vállalati kör értékteremtő képességének megerősítése, valamint a teljes kkv-szektor számára a működéshez szükséges kiszámítható keretek biztosítása. A másodlagos célok között a kkv-k termelékenységének növelése, a hazai tulajdonú kkv-k által előállított termékek és szolgáltatások hozzáadott értékének és a kkv-k exportképességének növelése egyaránt szerepelnek.

A Modern Mintaüzem Program – cégdiagnosztikát követően – fejlesztési terveket és szolgáltatásokat nyújt a megújulásra kész kkv-k számára. A program keretében eddig 6 mintagyár jött létre, ahol a kkv-k közvetlenül szerezhetnek tapasztalatot az ipari digitalizáció üzemszerű működéséről. Emellett egy külön Technológiai Központban az egyedi digitális ipari eszközök működését ismerhetik meg az érdeklődő vállalkozások. A program részeként elvégezhető helyszíni felkészültség-értékelésben eddig 47 db, helyi konzultáción 194 db kkv vett részt, 15 db kedvezményezett pedig a program keretében elkészült fejlesztési terve megvalósításához beruházási támogatásban részesült (21.).

A Magyar Multi Program célja lehetséges jövőbeni magyar multinacionális vállalatok fejlesztése, amelyek saját termékeket és szolgáltatásokat fejlesztve, saját márkát építve, nemzetközi jelenlétükön, illetve exporttevékenységükön keresztül, de hazai tulajdonban, hazai döntési központtal működve járulhatnak hozzá a magasabb hazai hozzáadott érték teremtéséhez. A program előzményének tekinthető gyors növekedésű vállalkozásokat (ún. gazellákat) támogató pályázati kiírásban 40 vállalkozás kapott gyakorlati képzést, valamint 32 gyors növekedésű vállalkozás kapott pályázati fejlesztési támogatást. A Magyar Multi Program keretében prémium üzleti szolgáltatások biztosításával egy partnerség alapú fejlesztés megvalósítása a cél. A programba bekerülő vállalkozások és szolgáltatók egyaránt részletes kiválasztási és minősítési eljáráson mennek keresztül, a vállalkozások részletes diagnosztikát és személyre szabott fejlesztési terveket kapnak, majd ezeknek a fejlesztési terveknek a megvalósítása céljából részesülhetnek pénzügyi támogatásban (22.).

2019-ben februárjában a mentorok toborzásával elindult az Országos Vállalkozói Mentorprogram (24.), melynek célcsoportjai a legfeljebb 3 éve bejegyzett női mikro- és kisvállalkozások, fiatal vállalkozók, generációváltással szembenező vállalkozások, külpiacra lépés előtt álló, közvetlenül beszállítóvá válás előtt álló vagy ezen két részesedésüket növelni kívánó kkv-k. Az első három célcsoport esetében a SEED Alapítvány, az utóbbi két célcsoport esetében a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara (a továbbiakban: MKIK) végzi a program szakmai irányítását. A program keretében legalább 500 kkv számára országosan és ingyenesen egy tapasztalt vállalkozókból, szakemberekből álló mentorhálózat válik elérhetővé, ahol a sikeres vállalkozók személyesen adhatják át tapasztalataikat a mentorált vállalkozásnak.

A hazai kkv-k infokommunikációs felkészültségét, illetve a digitális gazdaságban való közvetlen részvételüket támogatja a Modern Vállalkozások Programja, valamint az infokommunikációs, mobil- és felhőalapú fejlesztésekre felhasználható vállalati IT pályázat, melyek összesen több mint 10 000 vállalat támogatását teszik lehetővé. Előbbi keretében eddig 9600 vállalkozás részesült

informatikai tanácsadásban és 6650 kkv kapta meg a „Digitálisan Felkészült Vállalkozás” minősítést, miközben az IT-fejlesztésekre több mint 1500 vállalat pályázott. (20.).

A 2017-ben kibővített Digitális Jólét Program, a DJP 2.0 megvalósítása keretében idén az idén, illetve jövőre elfogadásra kerül több mint 20 új fejlesztési javaslat és ágazati stratégia. A következő szakasz, a DJP 2030 Stratégia célja, hogy a pontos szervezeti működést és feladatrendszert határozza meg a digitális állam, az adatpolitika, az adatvagyon, a robotizáció, a hálózat kutatás, a kompetencia-fejlesztés, a megfizethető hozzáférés és a kkv-k digitalizációjának területein.

Célzott SRSP-pályázatok az üzleti környezet fejlesztésére

Magyarország az üzleti környezet megújítása érdekében, az SRSP-projektek keretében az Európai Bizottsággal közösen három területen készít elő hatékonyságnövelő beavatkozásokat.

*Az **adóadminisztráció egyszerűsítését** célzó program keretében olyan indikátorrendszert szeretnénk létrehozni, mely nemzetközileg is összehasonlítható adatokat szolgáltat, illetve az egyes részfolyamatok szerepét is bemutatja. A projekt megvalósítása során azonosításra kerülnek azok a megoldások és nemzetközi jó gyakorlatok, melyek beépíthetők az adóhatóság folyamataiba, az adminisztrációs terhek és költségek csökkentésével hozzájárulva az ügyfélbarát működéshez.*

*A Pénzügyminisztérium és a **Nemzeti Versenyképességi Tanács versenyképességi kezdeményezéseinek megvalósítását** segítő szakértői támogatás nyújtását tartalmazó projekt egyrészt a Doing Business-felmérés mentén a kritikus bürokratikus folyamatok átvilágítását, illetve ez alapján a hatósági működés javítására irányuló cselekvési terv kidolgozását és végrehajtását foglalja magába, valamint a nemzetközi legjobb gyakorlatok alapján a cselekvési terv végrehajtásának támogatását. A projekt másik része egy olyan hatásvizsgálati módszertan kidolgozása, amely alkalmas lesz a termelékenységet befolyásoló hatások szisztematikus, módszertanilag megalapozott vizsgálatára.*

*A **hazai csődtörvény átfogó felülvizsgálatáról** szóló projekt célja a biztosított és nem biztosított hitelezők szerepének és jogának, valamint a fizetésektelenségi szakemberek díjazásának és ösztönzőinek újragondolása, együttműködésben az Európai Újjáépítési és Fejlesztési Bankkal (EBRD). A hazai fizetésektelenségi eljárási törvény átfogó felülvizsgálatának elősegítése mellett, a felmerülő igényekre válaszolva az eljárásokban résztvevő szakemberek és a bírói testületi tagok képzési támogatása is megvalósul.*

3.1.3. Egyszerűbb kormányzati ügyintézés, hatékonyabb állami működés

A Kormány célja a szolgáltató állam megteremtése, aminek a legfontosabb előfeltétele az állampolgár-központú, nyílt szerepfelfogású közszféra kultúrájának kialakítása, a közszolgálati elv előtérbe állítása.

Az állami rezsicsökkentés intézkedéseivel a vállalkozások éves szinten mintegy 4 milliárd forintot takaríthatnak meg. A program végrehajtása jelenleg is folyamatban van, befejezése 2019. december 31-ig várható. A közigazgatási bürokráciacsökkentés és az állami rezsicsökkentési program keretében a Kormány átfogó egyszerűsítést hajtott végre, így a közigazgatási eljárások egyszerűbbé, gyorsabbá és hatékonyabbá váltak. A bürokráciacsökkentés eddig három szakaszban valósult meg, eredményeként jelentősen csökkent a hatósági eljárások átfutási ideje és az állampolgárokra háruló

adminisztratív teher. A közigazgatás szervezet-rendszerének racionalizálása során a központi hivatalok feladatainak egy része az állampolgárokhoz közelebb eső területi szintekre került, ezzel megvalósítva a gyorsabb és hatékonyabb, illetve a vállalkozások számára az átláthatóbb ügyintézt. A kormányhivatali folyamatok és szolgáltatások szolgáltató szempontú fejlesztésének célja az ügyfélkiszolgálás kényelmének növelése, az ügyféligényeken alapuló szolgáltatásfejlesztés gyakorlatának elterjesztése, az ország minden pontján azonosan magas színvonalú közigazgatási szolgáltatások biztosítása, ezzel a helyi vállalkozások, vállalkozók ügyintézésének megkönnyítése.

A fővárosi és megyei kormányhivatalok működésének egyszerűsítése a következő hónapokban valósul meg. Eredményként olyan egységes fővárosi és megyei kormányhivatalok kerülnek kialakításra, ahol az ügyfelek jelentős részét érintő ügyekben a járási hivatal jár el, míg a különös szakértelmet igénylő vagy alacsony számú ügyeket a megyei kormányhivatal intézi. A hatósági feladatok egyszerűsítésével kapcsolatban, az intézkedések előkészítése során több mint 700 javaslat érkezett a fővárosi és megyei kormányhivatalok részéről. Az egyszerűsítés olyan elvek mentén valósul meg, amelynek eredményként csökken az ügyfelekre és az ügyintézőkre háruló adminisztratív teher.

Az Elektronikus Közbeszerzési Rendszer (a továbbiakban: EKR) felhasználókat támogató továbbfejlesztései (32.) az ajánlatkérők és a gazdasági szereplők adminisztratív terheinek további csökkentését célozzák. Az újítások révén még inkább felhasználóbarát elektronikus felület jön létre, tovább bővül az előre megszerkesztett űrlapok száma, ezáltal is elősegítve az ajánlattételt. A továbbfejlesztett EKR fokozhatja a részvételi hajlandóságot a potenciális ajánlattevők körében, növelve ezzel a versenyhelyzetet, ezáltal is hozzájárulva az egy ajánlattevős eljárások számának csökkentéséhez.

A hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárások száma az uniós értékhatárt elérő közbeszerzések között 2018-ra 5%-ra csökkent. A versenyt nélkülöző eljárás jogalap nélküli alkalmazásának visszaszorítása érdekében további szigorítás került bevezetésre (33.), amelynek következményeként a Közbeszerzési Hatóság által folytatott törvényességi ellenőrzés 2019. január 21-től díjköteles. Az eljárások jogalapjának megalapozottságát vizsgáló törvényességi ellenőrzés megkezdésének feltétele az igazgatási szolgáltatási díj megfizetése, valamint az erről szóló igazolás Hatósághoz történő benyújtása. Ezek elmulasztása esetén a Hatóság az adott beszerzés tekintetében nem folytatja le a törvényességi ellenőrzést, amely hiányában az eljárás jogalapjának megalapozottsága nem állapítható meg, így a Hatóság jogosult a Közbeszerzési Döntőbizottság előtti jogorvoslati eljárás kezdeményezésére.

Az ügyészek ellen lefolytatott fegyelmi eljárásban 2019. január 1-étől fegyelmi biztost kell megbízni. Ezzel a módosítással még jobban kiteljesedik az ügyészekkel szembeni fegyelmi eljárásokra vonatkozó garanciarendszer annak érdekében, hogy a fegyelmi eljárásokban az átláthatóság és elszámoltathatóság érvényre jusson.

A Személyre szabható, ügyfélbarát ügyintézési felület (SZÜF) létrehozásának eredményeként az ügyintézési idő lerövidül és az ügyintézés menete elektronikusan nyomon követhető, személyes megjelenésre nincs szükség. A SZÜF 2018. január óta publikusan működik, a magyarország.hu weboldalt várhatóan 2019. december 31-ig fogja leváltani. Az elektronikus ügyintézési lehetőségek egyszerűbb elérhetősége növeli a versenyképességet, mivel hatékonyabbá teszi a közigazgatás működését és ügyféloldalon is egyszerűbbé teszi az ügyintézt. A SZÜF bevezetésével az ügyintézés terén 20%-os hatékonyságnövelés elérése a cél.

Az önkormányzati ASP rendszer továbbfejlesztésével és országos kiterjesztésével az önkormányzatok működése hatékonyabbá válik. A központilag menedzselte ASP szolgáltatásokkal emellett javul az önkormányzatok jogalkalmazásának minősége és a központi üzemeltetés javítja a forrásfelhasználás hatékonyságát is. Az ASP ELÜGY szolgáltatásnak köszönhetően egységesen, elektronikusan intézhetők a helyi közigazgatási ügyek az ASP által biztosított központi Önkormányzati Hivatali Portálon. 2019. január 1-jéig mind a 3197 önkormányzat csatlakozott a rendszerhez.

A 2014-2018. közötti időszakra vonatkozó Nemzeti Korrupcióellenes Program (a továbbiakban: NKP) célul tűzte ki, hogy a bíróságok, az ügyészség és a rendőrség állománya közös antikorrupciós képzéseken vegyenek részt a szakmai tevékenységük hatékonyságának emelése és a jó együttműködés kialakítása érdekében. A 2017-2018 során megrendezett 23 kétnapos képzésen 660 ügyész és rendőr vett részt, a bíróságok munkatársainak bevonására a következő képzési ciklusban kerül sor. Az állami büntetőhatalom végrehajtásában érintett összes állami szerv munkatársainak közös képzése hozzájárul a korrupcióellenes keretek és az ügyészségi munka megerősítéséhez, valamint a korrupciós bűncselekményekkel kapcsolatos büntetőeljárások hatékonyságához és eredményességéhez (34.).

Az NKP-ban megfogalmazott antikorrupciós intézkedések fő célja támogatni az integritás szemlélet és az integritásirányítás széleskörű elterjedését; az államigazgatási szerveket rendelet kötelezi integritásirányítási rendszer működtetésére, valamint az integritásirányítási rendszerek bevezetését önkéntesen vállaló költségvetési szervek számára 2018 márciusában ajánlást adtak ki, amely szerint az integritásirányítási rendszereknek minden költségvetési szerv esetében azonos funkciókat kell betöltenie, de nem azonos módszer mentén. Ennek eredményeként a Kormány szervtípusonként specifikus kézikönyveket és mintaszabályzatokat készít a költségvetési szervek korrupció megelőzési erőfeszítéseinek támogatására. Az integritás- és értékalapú szemlélet kialakítását minél hamarabb, már iskolás korban meg kell kezdeni. Ennek első lépéseként egynapos, szemléletformáló iskolai szakmai napot dolgoztak ki és tartottak a fiatalok értékvezérelt magatartásának kialakítása és az integritás fogalom tudatos bevezetése érdekében. Következő lépésként az iskola, mint intézmény szervezeti integritásának fejlesztése, valamint a nevelési-oktatási intézmények vezetői és munkatársai továbbképzése kerül sorra (35.).

3.2. Humán erőforrásokat fejlesztő programok

Családvédelmi Akcióterv

A családok támogatása érdekében 2019 februárjában a Kormány bejelentette a Családvédelmi Akciótervet, melynek köszönhetően már július 1-jével négy új intézkedés lép életbe: a legfeljebb 10 millió forintos, kamatmentes babaváró támogatás; nagycsaládosok autóvásárlási támogatása, családi otthonteremtési kedvezményhez (CSOK) kapcsolódó hitelek kibővítése és az ingatlanfedezetű jelzáloghitelek mérséklése. Ezen túlmenően elfogadásra került a 4 vagy több gyermeket nevelő anyák nyugdíjig tartó személyi jövedelemadó (SZJA) mentessége; a nagyszülői GYED kiterjesztése, valamint az óvodai férőhelyek növelését támogató program is. A családtámogatás részleteit taglaló kormányrendeletek 2019. március 12-én jelentek meg a Magyar Közlönyben.

3.2.1. A foglalkoztatás növelése, a munkaerőpiac hatékonyságának növelése

A közfoglalkoztatáson kívüli **aktív munkaerőpiaci eszközök továbbra is kiemelt szerepet töltenek be a munkaerőpiaci intézkedések között.** Folytatódik az „Út a munkaerőpiacra” program (41.), melybe 2019. március elejéig közel 140 ezer álláskeresőt vontak be a kormányhivatalok (a célszám 188 ezer fő). A hátrányos helyzetűek foglalkoztatásában, valamint a munkanélküliek és regisztrált álláskeresők számának csökkenésében megkerülhetetlen szerepet játszó programban eddig több mint 40 ezer résztvevő képzésének támogatására került sor. A programban a foglalkoztatáshoz nyújtott bértámogatások, illetve személyre szabott munkaerőpiaci szolgáltatások révén összességében már több mint 100 ezer fő tudott elhelyezkedni. **A 25 év alattiak munkaerőpiaci aktivitását ösztönzi az Ifjúsági Garancia program (58.),** mely 2019. március elejéig összesen 111 ezer fiatalat támogatott, akik közül mintegy 36 ezer fiatal részesült munkaerőpiaci képzésben és 76 ezer fiatal tudott elhelyezkedni a program keretében adható támogatások révén. Az említett kiemelt programokhoz kapcsolódóan kidolgozott új képzési ajánlattételi módszertan hozzájárul a képzések minőségének javításához. Emellett a közfoglalkoztatásból való kilépés és a képzésben való részvétel ösztönzése érdekében a tanfolyam időtartamára járó keresetpótló juttatás 2019. január 1-től a közfoglalkoztatási bér helyett a minimálbérhez viszonyított indexálást kapott, amivel mértéke a minimálbér 60-100%-ára emelkedett.

Az aktív munkaerőpiaci intézkedések hatékonyságának növelése és célzásának javítása érdekében a profiling rendszer működése mellett folytatódik a foglalkoztatási intézményrendszer fejlesztése (42. intézkedéscsoport), képzésekkel kombinált szervezetfejlesztéssel, kommunikációs kampányok szervezésével és információs portál létrehozásával. 2018-ban új pilot program indult a Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat (NFSZ) hatékonyságának növelése érdekében, melynek célja a munkaerőpiaci kiközvetítés felgyorsítása pontosabb ügyfél-szegmentáció alkalmazásával, a munkáltatói kapcsolattartás javításával, személyre szabott szolgáltatások nyújtásával. A fejlesztés két megyében 7549 közvetítésre kiválasztott személyből, 3347 sikeres elhelyezéséhez járult hozzá (44,3%). A program 2020-ig országosan is bevezetésre kerül (50 ezer piaci ügyfél kihelyezése a cél) (42.a.). **A foglalkoztatási paktumok megvalósítása** a helyi gazdaságfejlesztésben érdekelt szereplők (önkormányzatok, vállalatok, civil szervezetek) együttműködését támogatja és az álláskereső hátrányos helyzetű személyek, inaktívak és közfoglalkoztatottak foglalkoztathatóságát javítja (képzések, munkaerőpiaci szolgáltatások elősegítésével). A program keretében összesen 126 (18 megyei, 22 megyei jogú városi és 84 helyi) foglalkoztatási paktum működik (42.d.). Az álláskeresők által igénybe vehető szolgáltatások palettájának kiszélesítése érdekében folyik a nem állami szervezetek szolgáltatásainak, valamint a szociális partnerek munkaerőpiaci szerepvállalásának és kapacitásainak fejlesztése. A szolgáltatások egy-egy specifikus célcsoport számára nyújtanak személyre szabott szolgáltatást (információnyújtás, munkahelyi környezetbe történő beilleszkedés segítése), helyi gazdasági lehetőségekre vagy egyéni szükségletre építve. 2018 októberéig több mint 10 ezer fő vett részt, és közülük 5000 fő helyezkedett el az elsődleges munkaerőpiacon (42.e.).

A közfoglalkoztatás kivezető programjai több résztvevőt készítettek fel eredményesen a nyílt munkaerőpiaci elhelyezkedésre, így 2018 nyarán teljesült a kormányhatározatban rögzített, eredetileg 2020-ra kitűzött középtávú cél: a KSH adatai alapján a közfoglalkoztatottak száma a korábbi időszakot meghaladó ütemben, 2018 egészét tekintve is 150 ezer fő alá csökkent. A közfoglalkoztatás 2019. évi kerete 180 milliárd forint ez nagyságrendileg 123 ezer fő közfoglalkoztatását teszi lehetővé. A következő időszakban továbbra is folytatódnak a

közfoglalkoztatottak képzését („Alacsony képzettségűek és közfoglalkoztatottak képzése” (61.a.), és sikeres versenypiaci elhelyezkedését támogató aktív munkaerőpiaci programok („Közfoglalkoztatásból a versenyszférába” program;(43.d.), „Út a munkaerőpiacra”) (41.). Előbbi program keretében eddig közel 13.500 közfoglalkoztatott igényelt elhelyezkedési juttatást és ezzel együtt létesített munkaviszonyt a versenyszférában. A program munkaerőpiaci szolgáltatásokat is biztosít. 2018-ban csoportos tanácsadáson 59.412 fő, míg egyéni tanácsadáson 67.871 közfoglalkoztatott vett részt. A szolgáltatások növelik a közfoglalkoztatottak önbizalmát, motivációját, amelyek elengedhetetlenek a sikeres és eredményes álláskeresőkhöz és elhelyezkedéshez. Az aktív eszközök és bértámogatások rendszere mellett a közfoglalkoztatásból való kilépést ösztönzi, hogy a közfoglalkoztatási bér a minimálbér további emelése mellett is változatlan összegű, így a magasabb bérkülönbség lényegesen vonzóbbá teszi a nyílt munkaerőpiaci elhelyezkedést.

A közfoglalkoztatás alternatívájaként és célzottságának javításáért mintaprogramok (43.intézkedéscsoport) indultak a szociális gazdaság önfenntartó képességének erősítése, a tranzitfoglalkoztatást segítő, valamint a helyi szinten tevékenykedő társadalmi vállalkozások és a piaci alapon működő szociális szövetkezetek megerősítése érdekében. Utóbbi fontos eleme a kedvezményezettek akár hároméves támogatása, amely hozzájárul az üzleti és társadalmi célokkal egyaránt rendelkező civil és nonprofit szervezetek, valamint szociális szövetkezetek önfenntartóvá válásához, munkahelyteremtést segítő bővítéséhez. 2018-ban is folytatódott a társadalmi vállalkozások minősítési folyamata, melynek sikeres teljesítése után vissza nem térítendő fejlesztési forráshoz juthatnak azon civil és nonprofit szervezetek, valamint szociális szövetkezetek, melyek fenntartható üzleti fejlesztésekkel megalapozva hoznak létre új munkahelyeket hátrányos helyzetű személyek számára, valamint alacsony munkaerőpiaci kereslettel rendelkező térségekben. Az alacsony képzettségűek, valamint közfoglalkoztatottak kiemelt képzési programjába (61.a.) bevont személyek száma jelenleg már kis mértékben átlépte az eredetileg tervezett 85 ezer főt. A program a kimeneti eredmények szerint is hatékony, 2019. január végéig több mint 74 ezer fő tett sikeres vizsgát. A résztvevők döntő többsége OKJ-s szakképzésben vett részt, melyek jelentős része a hiányszakmákra fókuszál. A támogató mentori szolgáltatás célja a képzés sikeres befejezése, képzésben-tartás, a lemorzsolódás megakadályozása (a lemorzsolódási arány 8,4%). Az elindított képzési programok mintegy negyede egyéb szakmai (betanító) képzés, emellett kisebb arányban kompetenciafejlesztő és hatósági képzések is helyet kapnak.

A foglalkoztatáspolitikai által végrehajtott, és tervezett további intézkedéseket az EU2020 foglalkoztatási célkitűzést tárgyaló fejezet tartalmazza.

3.2.2. A minőségi oktatás erősítése

A köznevelési rendszer célja egy minőségi és méltányos, az állam által garantált közszolgálatként megvalósuló köznevelési rendszer kialakítása.

A Végzettség nélküli iskolaelhagyás elleni középtávú stratégia (2014) és a Köznevelés-fejlesztési Stratégia (2014) tartalmazza azon kereteket, melyeken belül az utóbbi évek fejlesztései megvalósulhattak. Az országspecifikus ajánlásokban megfogalmazott – a köznevelést érintő – cél elérését segítő intézkedések kidolgozását és végrehajtását szolgáló mechanizmusok kiépítése és működtetése folyamatos. Az oktatási szakterület minden dimenziójában találunk a fenti célok elérését segítő intézkedéseket. Mind országos, mind helyi irányítási és intézményvezetési szinten, de

akár a szintek közötti együttműködésre is láthatunk beavatkozásokat. A köznevelés területén zajló intézkedések a képzettségi szint növelésének ösztönzését, a befogadó oktatáshoz való hozzáférés és a tanulói szükségletekre reagáló intézményrendszer megerősítését célozzák.

Az iskolai sikeresség megerősítése érdekében bevezetésre került a gyermekek 3 éves kortól történő, kötelező óvodai elhelyezése 2015 szeptemberétől. Az eltelt időszakban valamennyi korcsoportban nőtt az óvodai részvétel, a 4-6 éves gyermekek 95,7%-a vesz részt óvodai nevelésben. Annak érdekében is történtek intézkedések, hogy már az iskolába lépés előtt megkezdődjön a hátránykompenzáció, és az óvodás gyermekek szüleit is bevonva kezdődhessen meg a felzárkóztatás. Az Integrációs Pedagógiai Rendszer egyik programelemének kiemelt erőssége, hogy anyanyelvi (vagy roma) dajkák segítik a gyermekeket és a szülőket. **A kevésbé fejlett régiókban az uniós források terhére indulhattak – többek között – digitáliskompetencia-fejlesztésre (45).** és a minőségi és méltányos köznevelési rendszer megvalósítását célzó programok. A fejlesztések keretében a köznevelési intézményekben szélessávú internet- és vezeték nélküli hálózat kiépítése történik, korszerű informatikai eszközök kerültek beszerzésre, infrastruktúra és vezeték nélküli hálózat épült ki, melyet kiegészítenek a pedagógusok IKT eszközhasználatát fejlesztő továbbképzések. A digitális oktatás elterjedése érdekében tanári és tantermi használatra 45 630 db laptop, a tanulók részére 24.000 tablet került kiosztásra. Digitális tananyagokat, tanári segédleteket fejlesztünk, különösen a matematikai, természettudományos, informatikai és műszaki pályákra való felkészülés és az egyenlő hozzáférés javítása érdekében. **A tankönyvfejlesztési terv végrehajtása (46.)** során nem csak papír alapú, hanem digitális tananyagok is készülnek az oktatás szereplői számára. A Nemzeti Köznevelési Portál új funkciókkal bővült, melynek eredményeként lényegesen több tartalom érhető el – adatbázisszintű összekapcsolás történt a közgyűjteményi digitális táárakkal. A portál a sajátos nevelési igényű tanulókat, illetve a nemzetiségi oktatásban részt vevőket is segíti a tanulásban.

A hátrányos helyzetű, köztük roma gyermekek, tanulók befogadó oktatáshoz való hozzáféréseinek javítását, a szegregáció megakadályozását aktív deszegregációs intézkedések (47. intézkedéscsoport) segítik. A deszegregációs folyamatok nyomon követése, a befogadó oktatás érvényesülését szolgáló intézkedések megvalósítása céljából a tankerületi központok által létrehozott antiszegregációs munkacsoportok működnek (47.a.). A munkacsoportok a helyi oktatási szereplőkkel – köztük az érintett nem állami fenntartókkal, gyermekjóléti intézményekkel, helyi civil szervezetekkel, stb. – történő együttműködés kiépítésével kezdték meg a tevékenységüket.

A deszegregációs intézkedések közé illeszkedik a beiskolázási körzethatárok kijelölésének évente jelentkező felülvizsgálata (47.b.): 2017. január elsejétől a tankerületi központok egyetértési jogot gyakorolnak a kötelező felvételt biztosító általános iskolák körzethatárainak kijelölésében, és javaslatot tehetnek a módosításra az iskolai szegregáció megakadályozásának, megelőzésének indokával. A körzethatár-kijelölés feladata összekapcsolódik fent említett intézkedési tervek végrehajtásával és az antiszegregációs munkacsoportok tevékenységével – a tevékenységek egymásra épülve hatékonyabban segíthetik a befogadó oktatás erősítését.

Számos célzott intézkedés szolgálja továbbra is a sérülékeny, hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű – köztük roma – tanulók iskolai sikerességének elősegítését (49. intézkedéscsoport), a befogadó oktatást, együttnevelést. Ezek a programok, ösztöndíjak a korábbi évek tapasztalatai alapján javítják a továbbtanulási eredményeket és csökkentik a lemorzsolódás veszélyét, ezért a 2018/2019. tanévben is folytatódott, illetve meghirdetésre kerülnek. A **tanoda hálózat (49.b.)** a

hátrányos helyzetű – köztük roma – tanulók iskolai felzárkózását segíti elő köznevelésen kívüli eszközökkel, valamint komplex fejlesztéssel. 2018 decemberétől 180 tanoda működik Magyarországon hazai költségvetési forrásból nagyságrendileg 4500 tanuló részesülhet komplex támogatásban.

Az **Útravaló Ösztöndíjprogram** (49.a.) célja a hátrányos helyzetű tanulók általános iskolai sikerességének elősegítése, lemorzsolódásuk csökkentése, felkészítésük érettségit adó középiskolában való továbbtanulásra, valamint a középiskola sikeres befejezésére és a felsőoktatásba való bejutásra - személyes mentori segítség és ösztöndíj-támogatás nyújtásával. A 2018/2019. tanévben 9033 hátrányos helyzetű tanuló kapott ösztöndíjat. A következő, 2019/2020. tanévtől kezdődően távlati cél az, hogy emeljük az ösztöndíjak mértékét mind a tanulók, mind a mentorok esetében.

A 2018 végén indult **Tanítsunk Magyarországot kezdemenyezés** (49.d.) célja a hátrányos helyzetű fiatalok oktatási rendszerből történő lemorzsolódásának csökkentése, valamint munkaerőpiaci integrációjának támogatása a célcsoport igényeihez alkalmazkodó mentorprogram keretében. A terveknek megfelelően, a 2018/2019. II. félévben, a pilotban résztvevő négy egyetemen (Debrecen, Miskolc, Nyíregyháza, Pécs) - a 250-300 fős célként kitűzött létszámhoz képest jelentős a túljelentkezés: első körben 700 hallgató vette fel a mentorrá válás előfeltételének számító kurzust, amelyből 533 hallgató ténylegesen meg is kezdte a tárgy teljesítését.

3.2.3. Az egészségügyi ellátórendszer fejlesztése

A Kormány célja a cél a magyar állampolgárok egészségi állapotának javítása, az egészségben eltöltött életek növelése.

Magyarországon a születéskor várható átlagos élettartam és az egészségesen várható élettartam növekvő tendenciát mutat mind a nők mind a férfiak esetében. Növekszik a dolgozó orvosok száma, köszönhetően többek között a **Rezidens Támogatási Program** (57.) ösztöndíjainak, melynek köszönhetően 2011 óta 5013 fő részesült ösztöndíjban. **Az egészségüghöz való általános hozzáférést javítja a Praxisváltó Program** (56.). A program részeként a háziiorvosi letelepedési pályázat 2014-től, a fogorvosi letelepedési pályázat 2017-től, a háziiorvosi praxisjog vásárlási pályázat 2015-től kezdődően kerül kiírásra. A program összesen 637.000 lakos háziiorvosi, valamint 250.000 lakos fogorvosi ellátását biztosította.

A szűrési vizsgálatok terén számos fejlesztés történik. A népegészségügyi célú célzott vastagbélvizsgálat országos kiterjesztésével 2 éves szűrési periódusban Magyarország egész területén megvalósul az átlagos kockázattal rendelkező 50-70 éves korcsoportban a kétlépcsős szűrővizsgálat (52.). A program célja, hogy csökkenjen a vastag- és végbéldaganat okozta halálozások száma. 2019 elejéig több mint 1700 háziiorvos teljesítette a szűréshez szükséges képzést, és több mint 220.000 lakos kapott meghívót szűrésre. A szűrésbe vont lakosok száma 2019.március végéig 48 062 főre emelkedett.

További fontos szűrési program a „Helybe visszük a szűrővizsgálatokat” program (53.). Ennek keretében 10 db mammográfiai készülékkel ellátott mobil szűrőállomás teszi könnyen és gyorsan elérhetővé a szűrést, főképp a kis lélekszámú és a szűrővizsgálatokhoz a közlekedési adottságok miatt nehezen hozzáférő településeken. A buszok átadása és működésbe helyezése 2018. év februárjában

megtörtént. 2018-ban 141 kiszállás során, átlagosan kb. 80fő/alkalom lakossági részvétellel történtek szűrővizsgálatok és tanácsadások.

A HUNCHEST tüdőrákszűrési pilot programnak (54.) köszönhetően 2018. december 31-ig mintegy 2000 dohányzó és nem dohányzó személy vett részt szűrővizsgálaton. A szűrést követő kontroll CT-vizsgálatra visszahívták azokat, akik esetében felmerült a tumor gyanúja. A szűrés országos kiterjesztéséhez szükséges statisztikai és költség-hatékonysági vizsgálatok elkészítése folyamatban van.

Az „Egészségügyi ellátórendszer szakmai módszertani fejlesztése” projekt keretében országszerte összesen 116 Egészségfejlesztési Iroda (EFI) nyílt (55.), csak 2018-ban 55. A hosszú távú cél, hogy minden járásban működjön EFI. Az EFI-k hálózatának kialakításával egy olyan egészségfejlesztési intézményrendszer jött létre, mely a lakosság-közeli és térítésmentes egyéni és közösségi egészségfejlesztési szolgáltatások megvalósításával és széles partnerhálózat kialakításával az adott járás közösségének aktív és integrált részét képezi. **Az EFI-knek az egészség-egyenlőtlenségek csökkentésében is kiemelt szerepe van, azáltal is, hogy a hátrányos helyzetű csoportok számára is hozzáférést biztosítanak az egészségfejlesztési programokhoz.**

SRSP projektek keretén belül megvalósul az egynapos sebészeti ellátások fejlesztésére (51.) és az alapellátás fejlesztésének támogatása (50.). Az egynapos sebészeti ellátás rendszerének fejlesztése hozzájárul az egész egészségügyi ellátórendszer gazdaságosságának és hatékonyságának növekedéséhez, és így a lakosság életminőségének javulását eredményezi, beleértve a forrásallokációs hatékonyságot is. Az alapellátás fejlesztésének köszönhetően sor kerül az alapellátás már meglévő szereplői által ellátott feladatok és hatásköreik felülvizsgálatára, valamint a tervezett új szereplők (pl. népegészségügyi szakemberek, dietetikus, gyógytornász, otthoni szakápoló, pszichológus stb.) alapellátásban betöltött szerepének, hatásköreinek, szakmai kompetenciájának pontosítására.

4. EURÓPA 2020 CÉLOK TELJESÍTÉSE

4.1. A foglalkoztatás bővítése

Magyarország a foglalkoztatási szint javítására irányuló Európa 2020 célkitűzéshez kapcsolódva a 20-64 év közötti népesség foglalkoztatási arányának 75 százalékra növelését tűzte ki célul 2020-ig.

A 20-64 éves korcsoport foglalkoztatási aránya 2018 utolsó negyedében 74,7%-ra nőtt, ezzel meghaladja az uniós szintet (az utolsó összehasonlítható adat szerint, 2018. III. negyedében az EU átlaga 73,5%, a magyar 74,6% volt), és további jelentős közeledést mutat az EU2020-as célhoz. A férfiakra vonatkozó arány 2018. III. negyedében (82,5%) 3 százalékponttal meghaladta az EU-s átlagot, miközben a nők foglalkoztatási aránya (67,1%) jelentős növekedés után már csak 0,6 százalékponttal marad el az EU-ban megfigyelttől a 20-64 éves korcsoportban.

A foglalkoztatási cél eléréséhez az Országspecifikus ajánlások végrehajtását célzó lépések (4.1. fejezet) mellett az alábbi intézkedések is hozzájárulnak.

A 25 év alatti fiatalok foglalkoztatási helyzetének további javítása érdekében folytatódnak a korosztály célzott programjai - köztük az Ifjúsági Garancia Program, amely 2015 elejétől széles eszközzel (képzés, bértámogatás, vállalkozóvá válási támogatás, mobilitási támogatás, mentorálás, munkaerőpiaci szolgáltatások) került bevezetésre. Ezen program mellett az Ifjúsági Garancia Rendszer (58.intézkedéscsoport) részét képezi a **Fiatalok vállalkozóvá válását támogató program** és a munkatapasztalat-szerzést segítő **Gyakornoki program** is. Továbbra is érvényesül az a kormányhatározatba foglalt elvárás, hogy a 25 év alatti személyeket csak abban az esetben lehet közfoglalkoztatási programba bevonni, ha az Ifjúsági Garancia Rendszer nem kínál számukra egyéb reális lehetőséget, melynek köszönhetően a hatályba lépés óta megfelelő a közfoglalkoztatásban lévő 25 év alattiak száma. A Garancia elemei mellett 2019 nyarán tervezzük Diákmunkaprogram elindítását 30 ezer diák nyári foglalkoztatásával, a fiatalkori inaktivitás csökkentése, a korai munkatapasztalat és munkajövedelem szerzése érdekében idényjellegű munkakörökben (59.).

A munkaerőhiány enyhítését a bemutatott aktív munkaerőpiaci intézkedések és széleskörű képzési programok mellett a minimálbéremelés, illetve a járulékcsökkentés is segíti. Emellett továbbra is folytatódnak a **mobilitást ösztönző korábbi intézkedések** (munkásszállók építésének és fenntartásának támogatása, mobilitást ösztönző adópolitikai intézkedések, lakhatási támogatások) és két kiemelt munkaerőpiaci programban (Út a munkaerőpiacra, Ifjúsági Garancia) is elérhetőek mobilitási célú támogatások. A „Munkásszállások kialakítása” programban jelentős könnyítések kerültek bevezetésre (önerő mértéke csökkent, bővült az intézményi kör és a beruházás kezdetének határideje hosszabb) (60.a.), a program eddigi két kiírása keretében 11 munkásszállás kialakítása, így 1450 munkavállaló elszállásolása vált lehetővé. **A mikro-, kis- és középvállalkozások munkahelyteremtő beruházásainak támogatása hazai forrásból 2019 I. negyedétől valósul meg, mely hozzájárul a területi különbségek csökkentéséhez, hátrányos helyzetű személyek foglalkoztatásához (60.b.). Az idősebb korosztály foglalkoztatását támogatja más, az adózás terén hozott intézkedések mellett a nyugdíjas munkavállalók szociális hozzájárulási adó és szakképzési hozzájárulás alóli mentessége, mely így hozzájárul a munkaerőhiány enyhítéséhez (60.c.).**

A nők és a kisgyerekes szülők foglalkoztathatóságának növelése érdekében, a korábbi években is futó aktív munkaerőpiaci intézkedések, adó- és járulékcsökkentések, valamint családtámogatási

elemek megléte mellett tovább folytatódik a bölcsődei ellátás területi lefedettségének célzott fejlesztése, amit a családvédelmi akcióterv részét képező kormányzati intézkedésről szóló 1110/2019. (III. 12.) Korm. határozat is támogat. 2010 és 2018 között a bölcsődei férőhelyek száma 32 ezerről 48 ezerre nőtt, ez 17%-os lefedettséget jelent országosan a 0-2 éves korosztályban. Kormányzati célkitűzés, hogy a bölcsődei ellátást biztosító férőhelyek száma 2022. június 30-áig elérje a 70 ezret. Annak érdekében, hogy minden olyan településen elérhetővé váljon a bölcsődei ellátás, ahol arra a családok részéről igény jelentkezik, már idén és jövőre is jelentős hazai fejlesztési forrás fog rendelkezésre állni, mind az állami (önkormányzatok), mind a nem állami (egyházi, civil, költségvetési szervek, cégek, vállalatok) szektor számára (60.d.). A folyamatban lévő bölcsődefejlesztés mellett a gyermekek napközbeni elhelyezésének költségeit csökkentő program indul 2019 harmadik negyedévtől (60.e.). A program keretében családi vagy munkahelyi bölcsődei szolgáltatás igénybevételéhez legfeljebb havi 40 ezer forint támogatásban részesülhet a munkába álló szülő a térítési díj mérsékléséhez a gyermek 3 éves koráig. A konstrukció az előzetes becslések szerint 5-6 ezer munkaerőpiacra belépő szülő támogatásához járulhat hozzá.

4.1.1. Képzett munkaerő biztosítása

A munkaerőhiány enyhítése, a vállalatok igényeinek megfelelő képzett munkaerő rendelkezésre állásának növelése, valamint a korai iskolaelhagyás arányának csökkentése érdekében a Kormány számos programot tart fenn, illetve indít 2019 során, ezen felül a szakképzést meghatározó jogszabályi kereteket is folyamatosan felülvizsgálja, és módosítja hosszú távú stratégia mentén az egyes ágazati szereplők képviselőinek bevonásával.

A munkaerő versenyképességének és képzettségének fejlesztése több képzési elemből áll (61.intézkedéscsoport), ezek célja a munkavállalási korú - kiemelten az alacsony képzettségű - lakosságot célzó képzések támogatása. A foglalkoztatási intézményrendszer keretein belül megvalósuló képzések (Alacsony képzettségűek és közfoglalkoztatottak képzése (61.a.), Út a munkaerőpiacra és **Ifjúsági Garancia Program** képzési elemei) mellett egyes programok a vállalkozások szervezésében valósulnak meg, minden vállalkozásméretet lefedve („Munkahelyi képzések támogatása mikro-, kis- és középvállalkozások munkavállalói számára”, "Munkahelyi képzések támogatása nagyvállalatok munkavállalói számára") (61.d.). E képzéseket a hátrányos helyzetű személyek digitális kompetenciafejlesztési programja egészíti ki, 2019. január végéig 148,6 ezer fő bevonása történt meg (a célszám 260 ezer fő) (61.b.). A Nyitott Tanulási Központok az ország 50 településén (61.c.) segítik a képzési programok megvalósulását, nyújtanak munkaerőpiaci kompetenciafejlesztést és infrastrukturális háttérrel biztosítanak a hátrányos helyzetű résztvevők számára. 2019 elejéig a bevontak száma 5400 fő (a célszám 29 ezer fő).

A képzési programok mellett 2019-ben is folytatódik a szakképzési intézményrendszer fejlesztése (62.), melynek alapvető célja a végzettség nélküli iskola elhagyók számának csökkentése a szakképző intézmények kulcskompetencia-fejlesztő kapacitásainak megerősítésével, átfogó alapkészség-fejlesztési szakpolitika kialakítása, ehhez a tanári felkészültséget és a tanulói kompetenciát támogató eszköztár kialakítása. A projektek keretében minden szakképzési centrum önálló cselekvési tervet hajt végre. (2018 óta országosan 44 szakképzési centrum működik, melyek alá összesen 381 szakképző intézmény tagozódott.) A munkaképes lakosság képzettségének és kompetenciáinak, és a munkaerőpiac szükségleteinek feltárását, a szakpolitikai döntéshozatalt az OECD PIAAC befejezett

felmérésének eredményei támogatják, emellett Magyarország csatlakozott a felmérés következő, 2018 és 2023 között megvalósuló ciklusához (63.) .

A szakképzési rendszer átalakítását célozza a Szakképzés 4.0 stratégia kidolgozása és végrehajtása (64.), melynek célja versenyképes szaktudással, munkavállaláshoz szükséges kompetenciákkal rendelkező fiatalokat nevelő, vonzó szakképzési rendszer, keresletvezérelt szakképzés és felnőttképzés kialakítása a szakmai képzés tartalmának megújításával, és a tanári pálya vonzóbbá tételével. A stratégia végrehajtásához szükséges cselekvési terv kidolgozása a szükséges források hozzárendelésével folyamatban van, a jogszabály változtatások 2019. során várhatók. A stratégia keretein belül sor kerül az *ötéves technikusképzés kialakítására* is. A szakirányú felsőoktatás felé az átjárhatóságot növeli, hogy az ötödik érettségi vizsgatárgy szakmai vizsga, és egyben emelt szintű érettséginek felel meg. A *szakképző iskolákban új ösztöndíjrendszer* kialakítása történik meg, mely során minden diák ösztöndíjat kap (két részben, a második részt a sikeres vizsgák után), illetve a lemorzsolódás csökkentése érdekében *műhelyiskolában* is megszerezhető szakmai végzettséget. A szakmai gyakorlat keretében duális képzési formában a tanulószerveződést munkaszerződés váltja fel, így munkajövedelmet szerezhetnek a tanulók. A tanulókat érintő módosítások mellett a szakoktatók részére "életpályamodell" kerül kialakításra rugalmas foglalkoztatási és bérezési feltételekkel, ennek célja a vállalati szakemberek, mérnökök óraadó tanárként való felvételének ösztönzése, hogy a gyakorlatban megszerzett tudásukat átadhassák. A Stratégia végrehajtása során támaszkodik a Digitális Munkaerő Program (65.) elemeire is, e program célja az aktív munkavállalók általános és szakma-specifikus digitális felkészültségének javítása, a felnőttképzésben résztvevők számának növelése, a digitális munkaerőpiac igényeinek pontosabb felmérése, a digitális kompetenciák beépítése a képzési rendszerbe, pályaaorientáció, a hátrányos helyzetből fakadó alacsonyabb szintű hozzáférés kompenzálása képzések esetén.

A szakpolitika és a vállalatok jobb együttműködése érdekében és a szakképzés megújításának részeként az Ágazati Készségtanácsok (66.) megkezdték működésüket 2018. során. Létrehozásuk növeli a munkáltatók szerepét a képzési feladatok ellátásában, és a szakmai tartalmak kidolgozásában, tagjai az adott ágazat vállalatainak képviselői. A készségtanácsok feladata, hogy elősegítsék a munkaerő piaci igények és a képzési rendszer összhangjának megteremtését, valamint véleményezés, illetve javaslattevési munkával hozzájáruljanak a szakképzés- és felnőttképzési rendszer működtetéséhez, szükséges átalakításának folyamatához. **Az Ágazati Képző Központok létrehozása (67.) erősíti a kv-k duális képzésben való szerepvállalását úgy, hogy több lehetőséget biztosít a tanulószerveződéses gyakorlati képzésben való részvételre, vállalkozások és a szakképzési centrumok együttműködésére a tanműhelyek, infrastruktúra és eszközök közös felhasználásával.** A Szakképzési Innovációs Tanács létrehozásával (68.) a Kormány ösztönzi, hogy a szakmapolitikai tervezés széles körű egyeztetésre alapozódjon, így az érintettek az előkészítés, a jogalkotás és a megvalósítás fázisában is meg tudják fogalmazni észrevételeiket, szakmai javaslatukat

4.2. A kutatás-fejlesztés és az innováció súlyának növelése

Magyarország az Európa 2020 Stratégia kutatás-fejlesztési célkitűzéséhez kapcsolódva a kutatás-fejlesztési ráfordítások szintjének a bruttó hazai termék 1,8 százalékára történő növelését vállalta 2020-ig.

A K+F-ráfordítások a bruttó hazai termék (GDP) arányában a 2013-2016 közötti stagnálást követően 2017-ben ismét dinamikus növekedésnek indultak, és elérték az 1,35%-ot. A K+F ráfordítást

legnagyobb arányban a vállalkozások K+F költségei biztosítják. A vállalkozások aránya 2017-ben az összes K+F ráfordításból 73%-ra emelkedett. A szektor 2010 óta közel megkétszerezte nominális ráfordításait, miközben ugyanebben az időszakban a felsőoktatásban 11%-kal, a kutatóintézetekben pedig 13%-kal nőttek a ráfordítások. A vállalkozási szektor súlyának növekedését jelzi a K+F létszám alakulása is, amely az összlétszám emelkedésén belül a vállalkozási szektorban növekedést, a közszférában, felsőoktatásban pedig stagnálást, illetve csökkenést mutat. A kutatók számított létszáma a vállalkozási szektorban a 2010. évi 10,2 ezer főről 17,5 ezer főre nőtt, miközben a felsőoktatásban lényegében stagnált 6 ezer fő körül, a K+F intézetekben pedig 5,0 ezer főről 4,9 ezer főre csökkent 2017-ben.

A KFI-politika kereteinek kialakításáért Magyarországon az Innovációs és Technológiai Minisztérium (továbbiakban: ITM) a felelős, a felügyelete alá tartozó Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatallal (a továbbiakban NKFI Hivatal) együttműködve.

A kormányzat 2018 második felében a hazai KFI intézmény- és finanszírozási rendszer átalakítása, finomhangolása (73.) mellett döntött. A finanszírozási források egységesítésének részeként várhatóan 2020-tól az NKFI Hivatal által kezelt NKFI Alap portfóliójába kerülnek át az eddig az ITM költségvetésében szereplő programok, így ezek harmonizáltan kerülhetnek kiírásra a jövőben. Emellett az NKFI Hivatal jelenleg is dolgozik a pályázati rendszer megújításán, az eddigi pályázati konstrukciók finomhangolásán, és újak kialakításán annak érdekében, hogy bővüljön a KFI aktivitás elsősorban a kkv-k körében, és erősödjön az együttműködés a gazdaság és a tudományos szféra szereplői között. 2019 januárjában az NKFI Hivatal meghirdette a Tématerületi Kiválósági Programot, amely a felsőoktatási intézmények és az állam által alapított kutatóintézetek szakmai munkáját hivatott támogatni, kutatási specializációk (ún. tématerületek) mentén.

A KFI intézményrendszer átalakítása is elindult 2019-ben. Ennek keretében a kormányzat a kiválóság és a piacorientált működés további erősítése érdekében átszervezi az állami finanszírozású alkalmazott kutatóintézetek intézményi rendszerét, valamint az alapkutatási intézményhálózatot. Az átalakítások részeként, az intézményi rendszer átalakításának céljaival összhangban, módosul a finanszírozási rendszer is. Az intézkedések célja a hazai KFI erőfeszítések jobb fókuszálása, egységesítése, a teljesítményalapú finanszírozás elterjesztése, valamint a kutatóintézetek szabadalmi aktivitásának javítása.

A Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program (a továbbiakban: GINOP) KFI keretének kimerüléséből következően, 2019-től az NKFI Alap forrásait immár az egész ország területén működő vállalkozások és a cégek KFI tevékenységét támogatni, kiszorgálni tudó kutatás- és tudásközvetítő szervezetek részére tervezzük biztosítani.

Az NKFI Alap programstratégiája e tapasztalatok alapján 2019-re egy, a korábbinál a vállalkozásokra jobban fókuszáló, az innovációt előtérbe helyező forrásfelhasználást tesz lehetővé, biztosítva ugyanakkor a KFI programok ösztönzésének elengedhetetlenül fontos stabilitását és kiszámíthatóságát. A források a vállalatok innovációs és K+F tevékenységének ösztönzésére, a vállalati igények által vezérelt egyetemi, kutatóintézeti K+F tevékenységekre és szolgáltatásokra, célzott kutatások és fejlesztések megvalósítására, nemzetközi hálózatokban és programokban való részvételére használható fel.

Az NKFI Hivatal a korábbi időszak pozitív és negatív pályázati tapasztalatait felhasználva a 2019-es évre új, a vállalatok igényeit jobban figyelembe vevő, az ország versenyképességét jobban fokozni tudó konstrukciókat alakított ki, amelyekben kiemelt szempontként jelenik meg a piacilag hasznosuló KFI projektek támogatása.

Az egyetemi szektor igényeinek és tapasztalatainak figyelembe vételével a kormányzat javaslatára a Parlament 2019. január 1-jével módosította az egyetemeken létrehozott szellemi alkotások tulajdonlására vonatkozó szabályokat (egyetemen létrehozott szellemi alkotásokra vonatkozó szellemi tulajdonjogok ismét az adott egyetem tulajdonát képezheti), ösztönözve ezzel a szellemi tulajdonjogok megszerzésére és védelmére az egyetemeket, valamint elősegítve ezzel a szellemi alkotások könnyebb hasznosítását, felhasználását. **Egyszerűsödtek emellett az egyetemi spin-off vállalkozások alapításának szabályai.** További kormányzati szándék a szellemi tulajdonjogokon belül az iparjogvédelmi oltalmak megszerzéséhez, fenntartásához és megvédéséhez kapcsolódó támogatások jelenlegi rendszerének felülvizsgálata is, az egyszerűbb igénybevétel érdekében. Mindezen intézkedések révén nőhet a hazai spin-off vállalkozások száma, illetve remélhetőleg legalább 10%-kal növekedni fog az iparjogvédelmi, illetve ezen belül a szabadalmi bejelentések száma (69.)

A hazai közfinanszírozású tudományos szféra egyik nemzetközileg is jelentős kiemelt infrastruktúrája, a szegedi ELI-ALPS lézeres kutatóközpont is további támogatásokra számíthat annak érdekében, hogy javuljon az intézmény kihasználtsága. A konkrét lépések a tudományos terv, illetve annak év végéig tartó felülvizsgálatának eredményei alapján születnek meg (72.).

A vállalati, és elsősorban a kkv-k innovációs készségét segítő intézkedésekhez kapcsolódik a Digitális Jólét Program, amelynek részletes bemutatását a „versenyképes üzleti környezet” fejezet tartalmazza.

Az NKFI Hivatal a közelmúltban kezdte meg a Nemzeti KFI Stratégia felülvizsgálatát (70.), 2019 elején pedig elindított egy új konzultációs mechanizmust. A 25 állomásból álló Országos Innovációs Fórum elsősorban helyi kkv-k, nagyvállalatok, felsőoktatási intézmények és az innovációs ökoszisztéma más szereplői számára biztosította a párbeszéd lehetőségét az NKFI Hivatallal. A fórum lényege Magyarország újjászerveződő innovációs környezetének megalapozása és a megújuló KFI rendszerrel, pályázatokkal kapcsolatban felmerülő javaslatok, igények felmérése volt. Itt a fórumon került bemutatásra Magyarország készülő Új Nemzeti KFI Stratégiájának (2021-2030) tervezett három pillére, a tudástermelés, a tudásáramlás és a tudásfelhasználás köré épülő javaslat. Az új stratégia fő célkitűzése a kutatás-fejlesztési ráfordítások szintjének a bruttó hazai termék 3%-ára történő növelése lesz 2030-ig.

4.3. Energiatermelés és energiafelhasználás átalakítása

Magyarország az Európa 2020 Stratégia energia- és klímapolitikai céljaihoz kapcsolódva a megújuló energiaforrások részarányának 14,65 százalékra növelését, a „Közös erőfeszítés” mentén 1110 PJ primerenergia-felhasználást, 761 PJ végső energiafogyasztást, valamint az EU Emissziókereskedelmi Rendszerének hatálya alá nem tartozó szektorokban az üvegházhatású gázok kibocsátásának (a 2005-ös szinthez képest) legfeljebb 10 százalékos növekedését vállalta 2020-ra.

Az üvegházhatású gázok kibocsátása Magyarországon 2017-ben – az EU emissziókereskedelmi rendszerének (EU ETS) hatálya alá nem tartozó, ún. ESD-szektorokban – a 2005-ös bázisév 91,2% érte el, ami némileg magasabb az előző évinél, de továbbra sem éri el a vonatkozó nemzeti vállalásunk szintjét (110%). A bruttó végső energiafogyasztáson belül 13,3%-ot ért el a megújuló energia részaránya 2017-ben, ami meghaladja az Európai Parlament és a Tanács 2009/28/EK irányelvében 2020-ra vonatkozóan meghatározott nemzeti átfogó célkitűzést (13%), de elmarad a 27/2015. (VI. 17.) OGY határozatban, illetve Magyarország Nemzeti Energia- és Klímatervének Európai Bizottsághoz benyújtott tervezetében meghatározott 14,65%-os céltól. A primerenergia-fogyasztás a 2016-os 23,7 millió tonna kőolaj-egyenértékről (mtoe) 24,5 mtoe-re, a 2020-ra célként kitűzött 24,1 mtoe-s szint fölé nőtt. A 2006-2017 közötti időszakban ugyanakkor éves átlagban 0,5%-os csökkenés volt tapasztalható. A végső energiafogyasztás 18,5 mtoe-re nőtt 2017-ben, 2006-2017 között pedig éves átlagban mindössze 0,02%-kal bővült.

Magyarország integrált energia- és klímapolitikájának célja az energiaszektor klímabarát átalakítása, a fogyasztó középpontba helyezése az energiapiacra, az ellátásbiztonságunk erősítése és a hatékonyabb energiafelhasználás ösztönzése, valamint az energetikai innovációban rejlő gazdaságfejlesztési lehetőségek kiaknázása. A célok elérését szolgáló intézkedéseket tartalmazó **megújulóenergia-hasznosítási cselekvési terv (75.)** és a **Nemzeti Energiahatékonysági Cselekvési Terv (76.)** tartalmi elemei a **Nemzeti Energia- és Klímaterv (NEKT)** keretében integrálódnak.

Jelenleg is működnek a megújuló energiaforrások alkalmazását és az energiahatékonyság növelését elősegítő programok, valamint a kötelező átvételi rendszert (KÁT) 2017 januárjában felváltó Megújuló Energia Támogatási Rendszer (METÁR), amely szintén működési jellegű támogatást biztosít. A METÁR-on belül 2019 első félévében tervezzük elindítani az 1 MW feletti naperóművekre is vonatkozó támogatási kategóriát, amely tenderkiírások formájában valósul meg, biztosítva a támogatások költséghatékonyságát. A napelemes villamosenergia-termelési kapacitás 2018 végére 667 MW-ra nőtt Magyarországon, ami jelentős növekedés az egy évvel korábbihoz képest. Ennek köszönhetően a napelemes villamosenergia-termelés a 2017-es 349 gigawattóráról 599 gigawattórára nőtt 2018-ban. Az összes megújuló energiaforráson alapuló villamosenergia-termelési kapacitás 2017-hez képest 36%-kal, 1273 MW-ra nőtt 2018 végére.

A hazai költségvetési forrásból finanszírozott **Otthon Melege Program (79.)** 2014. évi indulása óta meghirdetett 11 különböző energiahatékonysági pályázat 310 ezer hazai háztartás energetikai korszerűsítéséhez járult hozzá. A Program 300 millió kWh/év lakossági energiamegtakarítást, illetve a szén-dioxid-kibocsátás éves szinten 120 ezer tonnás csökkenését eredményezi.

A 2014-2020 közötti programozási időszakban az energiahatékonysági beruházásokat, illetve megújuló energiaforrások alkalmazását segítik elő a különböző operatív programok pályázatai. Az ISO 50001 egy nemzetközi szabvány, amely bármilyen méretű szervezet számára lehetővé teszi a működési folyamataik energetikai teljesítményének módszeres optimalizálását, továbbá támogatja a hatékonyabb energiagazdálkodást. A Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal adatbázisa szerint 458 nagyvállalat jelentette ISO 50001 rendszer működtetését, és küldött tanúsítványt az energetikai auditálás alóli mentesség igénybevételére.

A nem-ETS szektorok üvegházgáz-kibocsátásának csökkenéséhez leginkább az épületek korszerűsítése járult hozzá az elmúlt években. A kibocsátások itt mintegy 5,5 millió tonna CO₂-egyenértékkal estek vissza 2005 és 2016 között, ami 32%-os csökkenésnek felel meg. Kedvező

folyamatok zajlanak a hulladékszektorban is. Az elsősorban a szilárd hulladék lerakásából származó kibocsátások 20%-kal csökkentek 2005 és 2016 között, ami 0,9 millió tonna CO₂-egyenértéknek felel meg. **A második Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégia elfogadásáról szóló országgyűlési határozatban foglaltak szerint a Stratégia által meghatározott, az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentésére is irányuló célok elérése érdekében 2019. április 30-ig elkészül az I. Éghajlatváltozási Cselekvési Terv (77.),** ezt követően háromévente további cselekvési tervek kidolgozása szükséges. A vonatkozó intézkedéscsomag jelenleg kidolgozás alatt áll. Az intézkedések döntően a KEHOP, a GINOP, a VEKOP és a KÖFOP forrásainak felhasználásával valósulnak meg. Ilyen intézkedések – többek között – a csökkentés területén „a vasúti közlekedési elektrifikáció kiteljesítéséhez, infrastruktúra- és járműpark-fejlesztéshez szükséges további források biztosítása” és az „új erdőterületek létesítése”.

Az üvegházhatású gázok kibocsátásához a hulladékgazdálkodási szektor is hozzájárul (5,4%-os arányban), a hulladéklerakókban a biológiailag lebomló hulladékokból keletkező gáz felszabadulása által. A hulladéklerakás csökkentését, illetve ezen keresztül a gázkibocsátás mérséklését szolgáló intézkedéseknek köszönhetően a Magyarországon keletkezett hulladék mennyiségének 30%-a került lerakásra 2017-ben, ami jelentős csökkenést jelent a 2012. évi 46%-hoz képest. A települési hulladékon belül a – teljes mennyiségre vonatkoztatott – anyagában hasznosítási arány a 2012. évi 25,5%-ról 35%-ra növekedett 2017-ben. A települési hulladék részét képező papír-, fém-, műanyag- és üveghulladék tekintetében a hasznosítási arány a 2012. évi 34,2%-ról 2017-re 45,3%-ra növekedett (a 2020-as cél 50%) (80.).

Az energiahatékonyság növelése szempontjából fontos terület a vízhatékonyság a vízkivétel és -szolgáltatás fenntarthatóvá tétele, a vízhiány problémájának kezelése érdekében. A víziközmű-ágazatban az elöregedő hálózatok egyre nagyobb problémát jelentenek. A vezetékcserre szükségességét az egyre gyakoribb hálózati meghibásodások is alátámasztják. A vonatkozó kormányhatározatnak megfelelően megkezdődött a probléma volumenének felmérése és a stratégia kidolgozása, a szükséges pótlási, felújítási feladatok ütemezésével és pályázati lehetőségek biztosításával. A vízhatékonyság növelése érdekében a Kormány pályázati kiírást készített támogatás igénybevételére, melynek célja a Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal által jóváhagyott rekonstrukciók megvalósítása, a víziközmű-rendszerek műszaki állapotának javítása (81.).

4.4. Az oktatás eredményességének megerősítése

Magyarország a képzettségi szint javítására irányuló Európa 2020 célkitűzéshez kapcsolódva a felsőfokú vagy annak megfelelő végzettséggel rendelkezők arányának (a 30-34 évesek körében) 34 százalékra növelését és a korai iskolaelhagyók arányának (a 18-24 évesek körében) 10 százalékra csökkentését vállalta 2020-ig.

4.4.1. Korai iskolaelhagyás csökkentése

Az Európa 2020 stratégiának egyik kiemelt célja az oktatás eredményességének javítása. Egyik célkitűzése a képzettségi szint növelése, amelyhez konkrét célként többek között végzettség nélküli iskolaelhagyás mértékének csökkentése kapcsolódik. A 2020-ra vonatkozó vállalások megvalósításának érdekében végrehajtott intézkedések kiválasztása és megvalósítása során az egyik legfontosabb szempont a minőségi oktatáshoz és képzéshez való hozzáférés terén fennálló egyenlőtlenségek kezelése. A konkrét tagállami vállalás a korai iskolaelhagyás szintjének 10%-ra

történő csökkentésére vonatkozott (korai iskolaelhagyónak minősülnek a 18-24 éves korosztályban azok az alsó középfokú végzettséggel nem rendelkezők, akik az adatfelvételt megelőző 4 hétben nem vettek részt képzésben). A korai iskolaelhagyók 2018. évi aránya 12,5%, amely megegyezik az előző évivel. Az uniós átlag a 2018. évi adat szerint a 2017. évvel megegyezően 10,6%.

A 2016-ban elindított, a lemorzsolódás megelőzését szolgáló korai jelző- és pedagógiai támogató rendszerben az iskolák által szolgáltatott adatok alapján a **Pedagógiai Oktatási Központok célzott támogatásokat nyújtottak az intézmények számára**. A rendszer működtetése során különösen hangsúlyosan jelenik meg a megelőzés fontossága, hogy a jelzőrendszer a lehető legkorábban felismerje és így támogatni tudja a lemorzsolódással veszélyeztetett diákokat. Szintén a rendszer eleme a pedagógiai szakmai szolgáltatás, amely a pedagógusoknak, az intézményvezetésnek nyújt módszertani segítséget az eredményesség javításában. A 2017/2018. tanévi adatgyűjtésben 2802 köznevelési intézménynél 3870 helyszínen szolgáltatott adatokat, az adatszolgáltatással kötelezett intézmények valamennyien teljesítették az adatszolgáltatási kötelezettséget. (82.)

Jelenleg olyan intézményekben történik beavatkozás és nyújtanak számukra szakmai támogatást, amelyek a rendszer alapján sok veszélyeztetett tanulóval rendelkeznek, valamint az évenként lebonyolított országos kompetenciamérésen is gyengén teljesítenek.

Elemzések azt mutatják, hogy a korai lemorzsolódással leginkább a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű csoportok a leginkább veszélyeztetettek. Ennek megfelelően a korai iskolaelhagyással kapcsolatos cél teljesítéséhez a 3.2.2. fejezetben bemutatott intézkedések is hozzájárulnak.

Szintén a lemorzsolódás megelőzésére alkalmas az ún. Komplex Alapprogram, amely az alap- és középfokú oktatásban résztvevők számára ad tanulást támogató pedagógiai módszereket; tartalmi és módszertani elemeiben illeszkedik a Nemzeti alaptantervhez, elősegíti a pedagógusok szemléletváltását az együttműködés, egyenrangúság, közösségi lét alapelvei mentén. A programban megvalósított pedagógus-továbbképzések további módszertani felkészítést biztosítanak a résztvevők számára a differenciált oktatásra a heterogén tanulócsoportokban. **A fejlesztésbe 2020 szeptemberéig várhatóan 1500 oktatási intézmény fog részt venni.**

A korábbi évekhez hasonlóan a korai iskolaelhagyás csökkentését segítik a kulturális intézményekben megvalósított, a köznevelést, valamint az egész életen át tartó tanulást támogató nem formális és informális tanulási programok. Összesen 422 kulturális intézmény (közművelődési intézmény, könyvtár, kézműves alkotóház, muzeális intézmény, előadó-művészeti szervezet, levéltár) projektje kapott támogatást (85.).

Elemzések azt mutatják, hogy a korai iskolaelhagyás szempontjából a legveszélyeztetettebb csoportok a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű – köztük roma – tanulók. Így a korai iskolaelhagyás csökkentéséhez az 3.2. fejezetben (az Országspecifikus ajánlások végrehajtása érdekében tett lépések bemutatását tartalmazó fejezet) bemutatott intézkedések is hozzájárulnak.

4.4.2. A felsőoktatás megerősítése

A Kormány célja a felsőfokú végzettséggel rendelkezők számának növelése, a felsőoktatás teljesítményelvű átalakítása, a kutatói utánpótlás megerősítése, továbbá, hogy a diákok versenyképes tudást szerezzenek. Az elmúlt időszakban a Kormány arra törekedett, hogy

megalapozzon egy, a globális kihívásokkal megküzdni képes, a hosszabb távú gazdasági és társadalmi célokkal is összhangban álló, tervezettebb és szervezettebb felsőoktatási rendszert. Az új rendszernek egyszerre kell igazodnia a gazdasági és munkaerőpiaci igényekhez, kutatás-fejlesztési és innovációs célokhoz.

A felsőoktatási oktatói utánpótlás, valamint a magasan képzett munkaerő biztosítását szolgálja a 2019/2020-as tanévtől a **doktori képzésre évente felvehető létszám 1300-ról 2000 főre történő bővítése** (86.a.). Az egész életen átívelő karriertervezés elősegítését és innovatív **pályaorientációs és karrierfejlesztési eszközök** azonosítását támogatja egy stratégiai keretrendszer kialakítása. Ennek keretében a nemzetközi pályaorientációs és karrierfejlesztési szimpózium eredményeként komplex ágazati cselekvési terv készül el (86.b.).

A 2019/20-as tanévtől kezdődően, felmenő rendszerben az egyes felsőoktatási képzésekre az alaptevékenység finanszírozási költségkeretek maximális összegét fejenként és évenként átlagosan 150 ezer forinttal (a természettudományi szakokon 400-600 ezer forinttal) megemelik (86.c.). **A magyar egyetemek versenyképességének növelése, a képzés színvonalának emelése céljából a Kormány elsőként a Budapesti Corvinus Egyetem új modellben való működtetéséről döntött.** Ebben a modellben a Budapesti Corvinus Egyetem alapítványi fenntartású közhasznú felsőoktatási intézménnyé alakul át. Működési környezete ezzel jelentősen rugalmasabbá válik ezzel is erősítve oktatási színvonalát és kutatási teljesítményét. Az intézkedés célja, hogy 2030-ra a Budapesti Corvinus Egyetem a szakterületén (gazdaság- és társadalomtudomány) a releváns nemzetközi felsőoktatási rangsorokban a világ 200, Európa 100 legjobb egyeteme közé kerüljön (86.e.).

2019. január 1-től a Kormány a hallgatói támogatások szociális ösztöndíjrészét 40%-kal emelte meg (90.a.). Az emelés a jogosult (államilag támogatott nappali tagozatos) hallgatók 15,51%-át érinti. 2020. február 1-től a hallgatói támogatások tanulmányi ösztöndíjrészének 40%-os emelése történik meg, ami a jogosult (államilag támogatott nappali tagozatos) hallgatók 24,42%-át érinti (90.b). Annak érdekében, hogy minél több vidéki (kisvárosi, falvakban élő) hallgatónak legyen lehetősége a fővárosban, illetve a nagyobb egyetemi városokban tanulni, **megkezdődik a felsőoktatási kollégiumok, illetve a kollégiumi férőhelyek minőségi fejlesztése és korszerűsítése, felújítása,** valamint valódi felsőoktatási kampuszok kialakítása (90.c.). A végzett roma hallgatók számának növelése, tanulmányi sikerességük, társadalmi szerepvállalásuk ösztönzése kiemelten fontos a magyar kormány számára. Magyarországon összesen már 11 felsőoktatási roma szakkollégiumban segítik több száz roma fiatal egyetemi, főiskolai tanulmányait (90.d.).

A matematikai, természettudományos, műszaki és informatikai (a későbbiekben: MTMI) területeken az utóbbi években fellépő szakemberhiány mérséklése érdekében a köznevelési intézményekben folyamatos a felsőéves diákok pályaorientációja (88.intézkedéscsoport). Az intézkedés keretein belül a matematikai, természettudományos, informatikai és műszaki pályák választásának népszerűsítése, valamint az ahhoz kapcsolódó kompetenciák fejlesztése történik (88.a.). **Kiemelt projekt foglalkozik az MTMI készségeket és kompetenciákat támogató pályaorientációs szakmai módszertan átfogó megalapozásával és fejlesztésével, amelynek alapja olyan komplex mérőeszköz, amely segítheti a felsőoktatási MTMI szakokra történő bemenet erősítését is.** A komplex mérőeszköz a 7. évfolyam és a 11. évfolyam számára kerül kifejlesztésre. A mérőeszköz kérdéseket, feladatokat tartalmaz az önismeretre, kompetenciára, érdeklődésre, MTMI

orientációra vonatkozóan. A válaszok alapján készül el a tanulói profil, mely a felhasználó számára komplex pályorientációs javaslatokat, szakma-ajánlásokat képes megfogalmazni (88.b.).

4.5. A szegénység csökkentése

Magyarország az Európa 2020 Stratégia szegénységi céljához kapcsolódva a gyermekes családok szegénységi rátájának, a súlyos anyagi nélkülözésben élők számának, valamint az alacsony munkaintenzitású háztartásban élők számának 20-20 százalékos csökkentését vállalta 2020-ig; ez – a három indikátor által lefedett népesség közötti átfedések kiszűrésével – 450 ezer fő szegénységből való kiemelésével egyenértékű.

2011 óta Magyarország minden évben kap ajánlást a munkaerőpiaccal, a szociális segélyek és a munkanélküli ellátás megfelelőségének és a támogatottak körének javításával kapcsolatban. A szociális segélyek széleskörű nyújtásával könnyen kialakulhat az ellátástól való függőség és az inaktivitási csapda. Épp ezért a magyar kormány továbbra is a „segély helyett munka” alapelvet kívánja érvényesíteni, amelynek sikerességét az elmúlt évek adatai bizonyítják.

A szegénységre vonatkozó magyar adatok továbbra is folyamatos javulást mutatnak. A szegénység vagy társadalmi kirekesztődés kockázatának kitett népesség száma és aránya csökkent, 2017-ben a teljes lakosság kevesebb, mint egyötöde (19,6%), azaz 1 millió 887 ezer ember volt érintett, 578 ezer fővel kevesebb, mint 2016-ban. A gyermekszegénység területén is kismértékű javulás következett be, a 18 év alattiak körében a jövedelmi szegénységi arány 14,8%-ról 13,8%-ra csökkent, ami 1,0 százalékpontos javulás 2016-hoz képest. A roma népességre vonatkozó adatok is javulást mutatnak, a KSH 2017-re vonatkozó adatai szerint a roma népesség között 67,8%-os (2016: 75,6%:) a szegénység vagy társadalmi kirekesztődés kockázatának kitett népesség aránya. A legnagyobb javulás a súlyos anyagi deprivációban élők arányában és számában következett be, 14,5-ről 10,2%-ra mérséklődött a hányaduk, az érintettek száma pedig 426 ezer fővel csökkent.

A szegénységi mutatók javulásában nagy valószínűséggel meghatározó szerepet játszanak a tartós rezsicsökkentés, a devizahiteles adósság helyzetének rendezése mellett a béremelések, és foglalkoztatáspolitikai eszközök, valamint családbarát intézkedések hatásai is.

A hátrányos helyzetű embereket, köztük a romákat segítő fejlesztések irányait a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia jelölte ki. A társadalmi felzárkózást szolgáló intézkedéseknek elsősorban közép-illetve hosszútávon jelentkeznek a hatásai, ezért az egyes intézkedések között folytonosság, a tapasztalatokat figyelembe vevő egymásra épülés szükséges.

A gyerekek esélyeinek növelése, az ismétlődő szegénységi kör megtörése érdekében bevezetett fejlesztések a legkorábbi életkortól kezdődően, a szülőket bevonva, és a területi hátrányokat is figyelembe véve erősítik a társadalmi integrációt és a szülői kompetenciákat. A leghátrányosabb helyzetű (a továbbiakban LHH) kistérségekben működő ún. komplex gyerekesély programok 23 kistérségben biztosítanak lehetőséget a nehéz helyzetű gyermekes családok helyzetének javítására, a gyerekek esélyeinek növelésére a helyi szolgáltatások és együttműködések fejlesztése révén. A 2014-2020 időszakban az Integrált térségi gyermekprogram folytatása 31 járásra terjed ki, és a korábbiaknál még jobban koncentrálna a szolgáltatáshiányos kistérségekre (96.)

Az alacsony iskolai végzettséggel, vagy iskolai végzettséggel sem rendelkező hátrányos helyzetű embereket, kiemelten romákat foglalkoztatásra képessé tevő és a képzettségi szintjüket növelő

programok célja többek között a 8. általános iskolai végzettség megszerzése, a funkcionális analfabetizmus csökkentése szocializációs tréningekkel, munkakipróbálással. A munkaerőpiactól legtávolabb lévők számára ad esélyt az **Aktívan a tudásért** kiemelt projekt (95.), melynek jelenlegi szakaszában 10 443 főt vontak be, ebből 6494 fő alapkompentencia-, 249 fő munkatapasztalat megszerzésére irányuló, szakmai alapozó képzésben vett részt. A roma nők munkaerőpiacra jutásának elősegítése érdekében folytatódnak a **Nő az esély konstrukciók** (94.), melyeknek köszönhetően 2019 januárjáig 1023 fő foglalkoztatása kezdődött meg.

A lakhatási integrációt szolgálják a szegregált lakókörnyezetben, mélyszegénységben élők egymásra épülő humán (98.) és infrastrukturális (99.) elemeket tartalmazó komplex (képzési, foglalkoztatási, egészségügyi, szociális és más szolgáltatásokhoz való hozzájutás támogató) telepprogramjai. A konstrukció keretében várhatóan legalább 110 telepen indul komplex program, legalább 6000 fő bevonásával.

A Kormány a szociálisan rászorult személyeket különböző ellátási formákkal segíti. Az ápolási díj 2019. január 1-től 15%-kal nőtt, az alapösszegű ápolási díj összege 37 490 forint, az emelt összegű ápolási díj összege 56 400 forint, a kiemelt összegű ápolási díj összege 67 485 forint (92.). 2019. január 1-jétől létrejött az önmagukat ellátni képtelen gyermeküket ápolók számára biztosítandó „Gyermekek otthongondozás díja” nevű ellátás. Az ellátás összege 2019-től bruttó 100 000 forint, ezt követően évente előre ütemezett módon 2022-re az akkori minimálbér összegéig emelkedik. (93.)

Tekintettel arra, hogy a felzárkóztatási programok megvalósítása esetén a problémák nagyrészt térségi, települési szinten jelentkeznek, és így helyi, önkormányzati szinten lehet leginkább segíteni a legszegényebb települések felzárkóztatását, 2019. május 1-től az eddig az Emberi Erőforrások Minisztériumához tartozó társadalmi felzárkózásért és a felzárkóztatás koordinálásáért felelős szakterület az önkormányzatokért felelős belügyminiszter irányítása alatt folytatja munkáját. A szervezeti átalakulásnak köszönhetően nagyobb hangsúlyt kaphatnak a térségi, települési fejlesztések.

5. 2014-2020-AS IDŐSZAK EURÓPAI UNIÓS FORRÁSAINAK FELHASZNÁLÁSA

Magyarországon jelenleg tíz elfogadott és jóváhagyott tematikus operatív program támogatja az Európa 2020 stratégia és az országspecifikus ajánlások végrehajtását.

5.1. Európa 2020

Az Európa 2020 stratégia öt kiemelt tematikus célkitűzéséhez több operatív program is hozzájárul.

A jelenleg bemutatott keretösszegek alapjául szolgáló adatokat a 2019. február 28-án hatályos éves fejlesztési keretek tartalmazzák.

Az EU 2020 stratégiához hozzájáruló programok keretösszege (milliárd forint)

EU2020 cél	EFOP	GINOP	TOP	VEKOP	KEHOP	IKOP	VP
EU2020-1 Foglalkoztatás	127,4	721,8	198,3	48,2			63,1
EU2020-2 K+F		671,0		48,1			26,7
EU2020-3 Energia és klíma		219,8	486,0	38,3	311,5	154,9	63,5
EU2020-4 Oktatás	531,9	20,3		6,7			
EU2020-5 Társadalmi felzárkóztatás	299,3		76,1	17,5			

Az Európa 2020 stratégia **1. foglalkoztatási célkitűzéshez** az EFOP, GINOP, TOP és VEKOP járul hozzá 127,4 milliárd, 721,8 milliárd, 198,3 milliárd és 48,2 milliárd forint keretösszegben, (eddig kifizetett támogatások: 80,6 milliárd forint, 300 milliárd forint, 171,1 milliárd forint és 26,4 milliárd forint). Emellett több szociális vagy oktatási prioritású program másodlagos célként a munkaerőpiacra való felkészítést emeli ki.

A **2. kutatás-fejlesztési célkitűzés** teljesítését szolgálja a GINOP kutatás-fejlesztésről és innovációról szóló 2. prioritása közel 671 milliárd forinttal melynek 132 milliárd forintot meghaladó része pénzügyi eszközök formájában áll rendelkezésre. A kifizetett támogatás összesen 359,4 milliárd forint¹. A VEKOP-ban 48,1 milliárd forint (kifizetett támogatás: 33,7 milliárd forint) keretösszegben szintén a 2. prioritás irányul kutatás-fejlesztésre. Figyelmet érdemel a VP agrár-innovációs csoportok és innovációs projektek megvalósításának támogató kiírása 26,7 milliárd forint értékben.

A **3. energetikai célkitűzés** lehangsúlyosabban a környezeti és energiahatékonysági programban jelenik meg, a KEHOP energiahatékonyság növeléséről és megújuló energiaforrások alkalmazásáról szóló 5. prioritása több mint 311,5 milliárd forintot szán (kifizetett támogatás: 255,3 milliárd forint) elsősorban a zöldáram-termelés és a távhőszolgáltatás korszerűsítésének támogatására, épületenergetikai beruházások, köztük közel nulla energiaigényű épületek ösztönzésére, valamint helyi és fotovoltaiikus energiaforrások elterjesztésére. A megújuló energiaforrások védelmét és a káros anyagok kibocsátását csökkenti továbbá a KEHOP 3. prioritása a megújuló energiaforrások

¹ Az összeg a Pénzügyi eszközöknél csak a végső kedvezményezett kifizetés Európai Unió hozzájárulását tartalmazza.

védelmével: a hulladékgazdálkodás fejlesztésével és az elkülönített gyűjtési rendszer alkalmazásával közvetett módon további, a táblázatban nem szereplő 150,5 milliárd forinttal járul hozzá az energetikai célkitűzéshez. A GINOP 219,8 milliárd forint kerettel támogatja az épületenergetikai fejlesztéseket, és a lakóépületek épületenergetikai beruházásait, ez utóbbit csak pénzügyi eszköz formájában. A programban eddig kifizetett összeg 38,5 milliárd forint².

Az IKOP főleg a kötöttpályás személyszállítási hálózat bővítésével és a közösségi közlekedést közvetlenül előtérbe helyező programokkal 154,9 milliárd forinttal támogatja az energiafelhasználás csökkentését és a károsanyag-kibocsátás mérséklését. A TOP, a VEKOP és a VP további 486 milliárd, 38,3 milliárd, illetve 63,5 milliárd keretet különít el közvetlenül energetikai és megújuló energiát támogató beruházásokra, melyből a TOP esetében a fenntartható közlekedésfejlesztés, a barnamezős területek rehabilitációja és a zöld város programok is megjelennek. Eddig kifizetett támogatás: TOP: 300,2 milliárd forint, VEKOP: 14,9 milliárd forint és VP esetében 18,9 milliárd forint volt.

A 4. oktatási célkitűzés területén a leghangsúlyosabb oktatásfejlesztési programokat az EFOP hirdeti meg közel 532 milliárd forintos kerettel (infrastruktúrafejlesztés, tananyagfejlesztés, szakmai továbbképzés, tematikus együttműködések). A VEKOP 6,7 milliárd forintos közvetlen oktatási kerete (eddig kifizetett támogatás: 3,7 milliárd forint) biztosítja a köznevelés modernizálása mellett többek között roma szakkollégiumok és a hátrányos helyzetűeket támogató Útravaló ösztöndíjprogram működését, míg a VEKOP, számos EFOP és GINOP felhívás társfinanszírozójaként jelenik meg. A GINOP így közvetlenül 20,3 milliárd forint (kifizetett támogatás: 13,3 milliárd forint) összegben járul hozzá az oktatási célkitűzésekhez, de számos program másodlagos célként célzott területek képzéseit, digitális ismeretek fejlesztését támogatja. Ezek az iskolarendszerű képzéseken túl, de azokra visszahatva erősítik a munkaerőpiac számára, valamint egész életen át tartó tanuláshoz szükséges alapkompenciák megszerzését és hozzájárulnak a korai iskolaelhagyók arányának csökkenéséhez.

Az **5. szegénységi célkitűzés** számos program szociális háttereként megjelenik, emellett az EFOP, a VEKOP és a TOP egyes elemei közvetlenül a relatív szegénység és a társadalmi kirekesztettség enyhítését célozzák munkaerőpiaci integrációt erősítő, valamint végzettséget nyújtó programjaikkal. A legnagyobb, közvetlenül a szegénység csökkentését célzó keretet az EFOP biztosítja, ahol a programok együttesen közel 300 milliárd forint összegben támogatják elsősorban szegregált élethelyzetek felszámolását és a hátrányos helyzetűek integrációját, miközben az Elsőként lakhatás, az Esély Otthon és a Biztos Kezdet Gyerekházak programok is itt jelennek meg. A VEKOP 17,5 milliárd (kifizetett támogatás: 12 milliárd forint), míg a TOP 76,1 milliárd forint (kifizetett támogatás: 49,6 milliárd forint) összeggel járul hozzá a társadalomtól jövedelmi vagy kulturális értelemben leszakadó lakosság életkörülményeinek javításához.

5.2. Országspecifikus ajánlások

Az operatív programok tervezése során a 2012-es és a 2013-as ajánlásokat tekintették mérvadónak. Az akkori célok szerint az államadósság-ráta csökkenő pályára való állítása, a pénzügyi szektor újratőkésítése, a társaságiadó-rendszer korszerűsítése, valamint a munkavállalói adók

---

² Az összeg a Pénzügyi eszköznél csak a végső kedvezményezett ki fizetés Európai Unió hozzájárulását tartalmazza.

csökkentése, a fiatalkori munkanélküliség visszaszorítása, a nők munkaerőpiaci részvételének javítása, és a szegénység általános csökkentése volt kiemelt fontosságú. Ezen felül az üzleti környezet és a szabályozási keret barátságosabbá tétele, az adminisztratív terhek csökkentése és az innovatív vállalkozások ösztönzése is megjelent az ajánlások között. További célkitűzésként szerepelt a korai iskolaelhagyás mértékének csökkentése, az oktatás befogadóbbá tétele, valamint az energia árak szabályozásának megszüntetése és a közlekedési vállalatok állami támogatásának maximalizálása. Az operatív programokban így megjelent az ügyfélbarát közigazgatás, a modern, átlátható és elektronikus kormányzat, a kis- és közepes vállalkozásokat támogató üzleti környezet, a foglalkoztatás, az oktatás, valamint a társadalmi felzárkóztatás is.

Azonban az elmúlt 7 év alatt az üzleti környezettel kapcsolatos országspecifikus ajánlásokban változott a hangsúly: egyre nagyobb figyelmet kapott a versenyképesség ösztönzése, a szabályozások, a korlátozások csökkentése, a korrupció elleni harc. A 2018-as ajánlások már nem elsősorban fejlesztési, sokkal inkább módszertani-szabályozási kérdéseket vetnek fel, így nem feltétlenül illenek bele az operatív programok fejlesztési típusú programjaiba: Az 1. országspecifikus ajánlás költségvetési útmutatásokat tartalmaz. A 2. országspecifikus ajánlás az adórendszer egyszerűsítését, a döntéshozatal átláthatóságát, a korrupció elleni keret megerősítését emeli ki. A 3. országspecifikus ajánlás a munkaerőpiaci tartalékok felszabadítására, a befogadó oktatásra (különösen romák) valamint a szociális ellátások javítására hívja fel a figyelmet.

Az operatív programok felhívásait Magyarország 2017-ben a teljes keretösszeget lefedően meghirdette, az elmúlt évben már csak a felszabaduló források újrakiosztása történt meg. 2019 elejére a rendelkezésre álló források meghaladóan ítélték oda (107%) és szerződtek le (103%) támogatást. Mindezek miatt már források szempontjából sem lehetséges a 2018-as ajánlásokra hatékonyan reagálni az operatív programokon keresztül.

A fentiek rámutatnak arra a tényre, hogy a kohéziós politika és az európai szemeszter két külön álló rendszer, amelyek összeegyeztethetőségére csak korlátozottan van lehetőség.

6. A TÁRSADALMI PARTNEREK BEVONÁSA

A 2019. évi Nemzeti Reform Program intézkedéseinek társadalmi egyeztetése a korábbi évek gyakorlatának megfelelően alapvetően az adott intézkedésért felelős minisztériumok, intézmények koordinációjában zajlottak le. Ennek megfelelően az érintett intézmények a törvények, programok és egyéb intézkedések előkészítésére és tervezésére vonatkozó jogszabályok szerint folytatták le a szükséges egyeztetéseket. A szakterületeknél kialakított gyakorlatok változhatnak az intézkedések sajátosságainak megfelelően. Az idei Nemzeti Reform Program intézkedései önálló stratégiákat is tartalmaznak, melyek társadalmi konzultációja az előírásoknak megfelelően megtörtént. Az uniós programokban szereplő intézkedések esetében a 2014-2020 programozási időszakban az egyes európai uniós alapokból származó támogatások felhasználásának rendjéről szóló 272/2014. (XI.5.) Kormányhatározatban foglaltak szerint, valamint az érintett operatív programok vonatkozó fejezeteinek megfelelően zajlott le a társadalmi egyeztetés folyamata, mely – a szabályok szerint – mind a tervezés, mind a kiválasztás során érvényesült. Ezen programok esetében a nyilvánosságra hozatalon túl az egyes operatív programok Monitoring Bizottsága előzetesen véleményezi és jóváhagyja az éves fejlesztési kereteket, szükség esetén külső szereplők bevonásával.

Az NRP összeállítása során az alábbi jó gyakorlatok azonosíthatók:

- A „Munkaerő versenyképességének növelése” c. intézkedés során nemcsak a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara, hanem az Ágazati Készségtanácsok is megszólításra, bevonásra kerültek. Az utóbbiak 2018. július 1-től kezdték meg működésüket, és feladatuk, hogy elősegítsék a munkaerő piaci igények és a képzési rendszer összhangjának megteremtését. Véleményükkel és javaslataikkal hozzájáruljanak a szakképzés- és felnőttképzési rendszer eredményesebb, és a munkaerőpiaci igényekhez alkalmazkodó működtetéséhez, és az ehhez szükséges átalakítások folyamatához. Ugyanezen célt szolgálja az ágazati képző központok létrehozása lehetőségének megteremtését célzó intézkedés, melynek során a már említett Ágazati Készségtanácsok mellett a Szakképzési Innovációs Tanács is bevonásra került. A testület munkájában a kormányzati oldal mellett a kamarák, nagyvállalatok, szakszervezetek, érdekképviseleti szervek, oktatási szervezetek, intézményfenntartók és tanulói képviseletek delegáltjai vesznek részt. Maga a Szakképzési Innovációs Tanács létrehozása is jelentős lépés az ágazatot érintő kérdések megvitatása során.
- Kiemelt jelentősége volt az ITM, valamint a NKFI Hivatal által a megújuló KFI rendszerhez kapcsolódóan a pályázói igények felmérése, valamint az Új Kutatási és Innovációs Stratégia specifikus célkitűzéseinek validálása érdekében újtárra indított Országos Innovációs Fórum rendezvénysorozatnak. A helyi és térségi vállalkozások, tudásközpontok és szakmai szervezetek bevonásával 2019. február 5. és március 6. között 25 helyszínen konzultációs eseményt tartottak. A társadalmi egyeztetés releváns eredményei várhatóan beépülnek a pályázati felhívásokba.
- Az olyan átfogó intézkedések (mint például Nemzeti Energiahatékonysági Cselekvési Terv) egyeztetésére az érintett szakterület is kiemelt figyelmet fordított, így bevonásra kerültek szakmai és civil szervezetek, iparági képviselők, zöld szervezetek, érintett vállalkozások, önkormányzatok és társadalmi szervezetek az intézkedés kialakításakor, valamint a végrehajtás során is.
- Önálló intézkedésként jelent meg a *Magyar mikro-, kis- és középvállalkozások megerősítésének stratégiája 2019-2030* című dokumentum. A Stratégia elkészítése során széleskörű konzultációkat folytattak a vállalkozáskutatással, támogatott finanszírozással, valamint vállalkozásfejlesztéssel foglalkozó tudományos, üzleti és kormányzati szereplőkkel. Ez segíteni fogja a különböző kormányzati programok közötti összhang megteremtését is.
- A 2016. április 22-én újtárra indult Digitális Jólét Program megvalósításában kiemelkedő szereppel bír a társadalmi konzultációs platform, a Digitális Jólét Fórum. A Fórum célja a Digitális Jólét Program kormányhatározatban meghatározott feladatoknak az érintettekkel közösen történő megvitatása: egyfajta társadalmi és szakmai konzultáció színhelyeként szolgál olyan témák átgondolásában, mint az internet áfájának csökkentése, a digitális startup-, export- és oktatási stratégiák, valamint a szellemi alkotások joga. A Fórumnak állandó meghívottjai a Hírközlési Érdekegyeztető Tanács (HÉT), az Informatikai, Távközlési és Elektronikai Vállalkozások Szövetsége (IVSZ), az Infotér Egyesület, továbbá a Nemzeti Hírközlési és Informatikai Tanács (NHIT). Az állandó résztvevők mellett, témától függően, meghívásra kerülnek az illetékes piaci-, államigazgatási és civil szervezetek képviselői is.

- Az Útravaló Ösztöndíjprogram kapcsán a jogszabályi kötelező társadalmi egyeztetésen túl a Klebelsberg Központ folyamatos visszajelzést ad a tankerületektől beérkező vélemények, javaslatok kapcsán. A program keretében működik ügyfélszolgálat, ahol közvetlenül van mód felvenni a megvalósítóval a kapcsolatot.

Az európai uniós projektek, pályázatok társadalmi egyeztetése érdekében az irányító hatóság a pályázati felhívást tíznapos határidő biztosításával társadalmi egyeztetésre bocsátja a www.szechenyi2020.hu honlapon. A társadalmi egyeztetés során véglegesített felhívást az irányító hatóság legalább 30 nappal az éves fejlesztési keretben meghatározott meghirdetési időpont előtt elektronikus formában megküldi véleményezés céljából az európai uniós források felhasználásáért felelős miniszternek. Az elektronikus megküldést követően kikérik a felhívás tárgya szerint érintett társadalmi és szakmai szervezetek véleményét. Az operatív programok monitoring bizottságába a szociális partnerek, valamint a civil szervezetek és nem-kormányzati szervezetek is jelölnek tagokat. Így a projektek kiválasztása, értékelése folyamán végig figyelemmel kísérik a folyamatot a szociális partnerek és a civil szervezetek.

A jogszabályok esetében (pl. a közbeszerzési törvény, egyes adótárgyú jogszabályok) az egyeztetés jellemzően a jogszabályok előkészítésében való társadalmi részvételről szóló 2010. évi CXXXI. törvény rendelkezései alapján történt. A társadalmi egyeztetés formái a honlapon megadott elérhetőségen keresztül biztosított véleményezés (általános egyeztetés), valamint a jogszabály előkészítéséért felelős miniszter által bevont személyek, intézmények és szervezetek által történő közvetlen véleményezés (közvetlen egyeztetés), általános egyeztetés minden esetben kötelező. Az uniós programok esetében a nyilvánosságra hozatalon túl az egyes operatív programok Monitoring Bizottsága előzetesen véleményezi és jóváhagyja az éves fejlesztési kereteket – amihez külső szereplők is bevonhatók.

RÖVIDÍTÉSJEGYZÉK

ASP	Application Service Provider (Alkalmazás-szolgáltató)
ATAD	Anti Tax Avoidance Directive
DJP	Digitális Jólét Program
EFI	Egészségfejlesztési Iroda
EFOP	Emberi Erőforrás Operatív Program
EKÁER	Elektronikus Közúti Áruforgalom-ellenőrző Rendszer
ELÜGY	Elektronikus Ügyintézés
EKR	Elektronikus Közbeszerzési Rendszer
ELI -ALPS	Extreme Light Infrastructure – Attosecond Light Pulse Second
ETS	Emission Trade System (Kibocsátás-kereskedelmi Rendszer)
ESD	Effort Sharing Decision
GINOP	Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program
HÉT	Hírközlési Érdekegyeztető Tanács
IKOP	Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program
IVSZ	Informatikai, Távközlési és Elektronikai Vállalkozások Szövetsége
ITM	Innovációs és Technológiai Minisztérium
KÁT	kötelező átvételi rendszer
KEHOP	Környezet és Energiahatékonysági Operatív Program
KIVA	Kisvállalati adó
KÖFOP	Közigazgatás-fejlesztési Operatív Program
KSH	Központi Statisztikai Hivatal
LFS	Labour Force Survey (Munkaerő Felmérés)
METÁR	Megújuló Energia Támogatási Rendszer
MI	Mesterséges Intelligencia
MKIK	Magyar Kereskedelmi és Iparkamara
MTMI	matematikai, természettudományos, műszaki és informatikai
MTOE	Million Tonnes of Oil Equivalent
NAV	Nemzeti Adó- és Vámhivatal
NEKT	Nemzeti Energia- és Klímaterv
NFSZ	Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat
NHIT	Nemzeti Hírközlési és Informatikai Tanács
NKFI	Nemzeti Kutatás-Fejlesztési és Innovációs
NKP	Nemzeti Korrupcióellenes Program
NKP	Nemzeti Köznevelési Portál
PM	Pénzügyminisztérium
OECD	Organisation for Economic Co-operation and Development (Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet)
SRSP	Structural Reform Support Programme (Strukturális Reform támogató Program)
SZÜF	Személyélyre szabható Ügyintézési Felület
TOP	Terület-és Településfejlesztési Operatív Program
VEKOP	Versenyképes Közép-Magyarország Operatív Program
VP	Vidékfejlesztési Program

